

České slovo

Týden dramatických manifestací v Praze

Foto: dpalepa

Hořejší část Wáclavského náměstí v Praze, jak vypadala odpoledne a večer se třech od 15. až do 20. ledna 1989

Wáclavské náměstí v Praze bylo v den 15. ledna a ještě mnoho dní potom nejfilmovanějším místem v Evropě. Na Wáclavském náměstí došlo k sérii dramatických policejních zásahů. Příčinou bylo rozhodnutí občanských iniciativ vzpomenout pietní tryznou dvacátého výročí sebeoběti studenta Jana Palacha, který se 16. ledna v blízkosti sochy sv. Václava upálil, aby tak vyburcoval národ z letargie, která nastala po sovětské okupaci. Pět občanských skupin — České děti, Charta 77, Mírový klub Johna Lennona, Nezávislé mírové sdružení a Společenství přátel USA — daly 2. ledna dopisem Obvodnímu národnímu výboru v Praze 1 na vědomí, že se 15. ledna ve 14 hodin sejdou u sochy sv. Václava, aby položením květin a krátkou vzpomínkou zpřítomnily trvalost apelu, který vznesl Jan Palach. Čs. úřady se nejprve pokusily přimět pořádající skupiny, aby od tryzny upustily a když se jim to nepodařilo, pietní shromáždění na Wáclavském náměstí zakázaly.

Situace se dramaticky zkomplikovala, když spisovatel Václav Havel oznámil, že dostal od skupiny studentů anonymní dopis, v němž byly věty: „Řada z nás studentů je odhodlána rozhodujícími činy podepřít Vaši záslušnou práci (tj. činnost Charty 77) a zasadit se o přiznání politických práv pro Vaše úsilí. Na důkaz těchto slov dne 15. ledna 1969 v odpoledních hodinách na Wáclaváku zazáří jedna lidská pochodně.“ Václav Havel požádal čs. televizi, aby pomohla odradit neznámého studenta od jeho úmyslu a když byl jeho pokus bezvýsledný, obrátil se o pomoc na zahraniční rozhlas. Autora dopisu naléhavě vyzýval, aby nečinil to, co učinit zamýšlí. Zpráva o „lidské pochodni“ se v Československu rychle roznesla. Reagovala na ni i matka Jana Zajíce, který byl druhý, jenž se v zimě roku 1969 upálil. Paní Zajícová vzkázala autorům dopisu: „Jako matka, která prožila a prožívá velké hoře, ulekla

jsem se zprávou, že zase někdo chce obětovat svůj život upálením. Proto prosím, nedělejte to. Vy víte, jaká strašná rána je to pro ty, kteří vám dali život, viděli vás vyrůstat, učili vás k bližnímu, skládali všechny naděje ve vás a pak stáli nad hrobem všech pošlapaných nadějí se slovy: Už nikdy, nikdy tě neuvidím. Ne, toto se už nesmí stát. Ještě jednou vás prosím, neničte svůj život. Vždyť

život, to je naděje. Vaše nešťastná matka Zajícová.“

V oněch dnech byli Václav Havel a mluvčí Charty Dana Němcová předvoláni k výsledku, při němž se také hovořilo o „lidské pochodni“ a úřady braly tuto okolnost za záminku, aby občanské skupiny tryznu na Wáclavském náměstí odvolaly. Dana Němcová vyslovila pochybnosti o autentičnosti dopisu a vyslovila ná-

zor, že může jít o provokaci kruhů Chartě nepřátelských. Velmi podivný zákrok učinila i policie. Navštívila sochaře Olbrama Zoubka, Palachova vzdáleného příbuzného, který sňal Palachovu posmrtnou masku. Policie přišla masku zabavit a zdůvodnila to anonymním dopisem o nové lidské sebeoběti.

Po těchto předehrách nastala ne-
(Pokračování na str. 2)

BYL VINEN SEMTEX?

V souvislosti s katastrofou amerického civilního letounu Boeing 747, který se zřítil vloni 21. prosince na skotské městečko Lockerbie, vydala Charta 77 dokument, týkající se výbuštiny Semtex. Charta 77 v něm československou vládu žádá, aby jednoznačně odpověděla na tři otázky: 1. do kterých zemí, za jakých podmínek a v jakém množství je vyvážen Semtex a podobné výrobky, které jsou zneužitelné teroristy, 2. jaká opatření už vláda učinila a jaká ještě hodlá učinit, aby zahraniční zákazníci neposkytovali čs. výrobky teroristům, 3. jaké důvody československé vlády brání v tom, aby podnikla příslušné kroky, díky jimž by čs. výrobky byly snadno odhalitelné při celních a jiných kontrolách a díky jimž by při jejich nalezení mohl být zjištěn původce jejich zneužití.

Mezinárodní tisk naznačil, že vysoce účinných plastických výbuštin se používá ve světě více, m.j. sovětského původu (iránské teroristické použili takové sovětské výbuštiny proti americkému velvyslanectví a hlavnímu stanu americké námořní pěchoty v Bejrútu). Semtex má však jako jediný pověst látky (čs. tisk dává přednost slovu „trhavina“, naznačujícímu civilní použití) s pomocí běžných technik nezjistitelné. Vyrábí se na pardubickém předměstí Semtině v závodě Synthesia, specializovaném na barviva, farmaceutika,

kyseliny, silikony a umělá hnojiva. Semtex je oranžový, bez pachu a ani cvičení psi ho necítí. Důležité také je, že Semtex zůstává i v měnících se podmínkách skladování stabilní a že se může tvarovat jako plastelína, takže běžná rentgenová kontrolní zařízení ho na letištích v zavazadlech neobjeví (roznětka může být maskována např. jako kalkulačka). Teprve nyní plánuje americký úřad pro leteckou dopravu (FFA) umístit na některých letištích pět prvních detektorů na principu „tepelného neutronového analyzátoru“, které budou proti nejmodernějším výbušninám spolehlivé na 95 procent.

Podle dr. P. Jankeho, konzultanta soukromé britské firmy Control Risks Ltd., existují jen tři legitimní důvody pro použití Semtexu: vojenské demolice, civilní demolice a menší trhání v důlním průmyslu. Československo však potvrzeně vyvezlo větší množství Semtexu do Libye a Sýrie. Ve chvíli, kdy se taková látka ocitne na mezinárodním trhu, je prakticky nesledovatelná. Několik tun (!) Semtexu skončilo u irácké teroristické „armády“ IRA a semtexové nálože bylo použito při atentátu proti autobusu s britskými vojáky (8 mrtvých a 28 zraněných). Semtex byl také nalezen r. 1986 v kufru, který se měl naložit na palubu letadla izraelské společnosti El Al na londýnském letišti Heathrow. Britská

vláda pokaždé vyzvala československou vládu (7. prosince loňského roku popáté), aby vývoz Semtexu přísně kontrolovala, ale Praha vždy odpověděla, že ČSSR teroristickým skupinám Semtex nedodávala a nedodává. Ještě koncem prosince našla britská bezpečnost asi 400 kg Semtexu v jednom bytě na předměstí Londýna.

Vyšetřovatelé katastrofy nad Skotskem nejdříve oznámili, že atentáčníci podle všeho použili „plastickou výbuštinu velké účinnosti“. Koncem minulého roku (podle francouzské agentury AFP) československá vláda přislíbila Washingtonu, že vývoz Semtexu zastaví. Londýn však tlak na Prahu stupňoval, až se uvolila poslat do Británie skupinku odborníků. Současně československá vláda znovu prohlásila, že Semtex teroristům „nikdy nedodala, nedodává a nedodá“, dále, že „kategoricky odsuzuje všechny činy, formy a metody terorismu a důsledně plní příslušné mezinárodní závazky.“

Dílejší zpráva britské vyšetřující komise hovořila o „výbušnině vysoké účinnosti“, ale několik britských komentátorů naznačilo, že Boeing nad městečkem Lockerbie byl zničen Semtexem. Britský ministr dopravy P. Channon 10. ledna v Dolní sněmovně na dotazy poslanců odpověděl, že výbušninou v atentátu na
Dokončení na str. 4

Konec studené války?

Britská ministerská předsedkyně Margaret Thatcher prohlásila, že studená válka skončila. Sovětský mluvčí Genadij Gerasimov řekl, že jsme na cestě k jejímu konci a že jsme mu blízko. Po zkušenostech s d'ěten-te z Brežněvovy doby je americké mínění obezřetnější, o studené válce a jejím konci nemluví a nadále vyzdvihuje, čeho je ještě potřeba k narovnání vztahů mezi svobodným světem a Sovětským svazem.

MOJMÍR POVOLNÝ

Pouze francouzský prezident Francois Mitterand, aniž by mluvil o studené válce, znovu připomněl, že u kořene vztahů mezi Západem a Východem aspoň v Evropě leží od konce druhé světové války Jaltská dohoda a že budoucnost Evropy, jak o ní Gorbačov rád mluví, závisí od vyřešení jejích důsledků.

V Jaltské deklaraci o osvobození Evropy se Stalin, Churchill a Roosevelt zavázali, že národy osvobozené z německé nacistické nadvlády a bývalí satelité osy Berlín-Rím si budou moci demokraticky ve svobodných volbách zvolit vlády odpovědné vůli jejich lidu. Kam v Evropě vkročily armády západních spojenců, tam byla Jaltská dohoda splněna do posledního písmene. Od Atlantiku až po čáru Štětín — Terst se evropské národy těší svobodě, demokracii a nezávislosti. Kam vkročila Rudá armáda, tam Stalin nastolil komunistickou diktaturu a ze zemí, jimž byla slíbena nezávislost, nadělal sovětské satelity. Jeho nástupci neváhali použít tanků, invaze a okupace, aby tento stav potvrdili a utvrdili.

Studená válka začala tím, že Sovětský svaz roztrhal jaltskou Deklaraci o osvobození Evropy jako cár papíru, že se snažil udělat z Řecka a Turecka další satelity a že se ve Francii a Itálii pokusil podrazit demokracii nohy dřív, než se na ně mohla pevně postavit. Co přišlo potom — Korea, Vietnam, Kuba, Angola, Nikaragua a Afghanistan — bylo a dosud v mnoha případech je ze sovětské strany pokračováním sporu mezi Západem a Východem, který začal ve střední a východní Evropě.

Hlasy, které dnes mluví o konci studené války, mají na mysli sovětský odchod z Afghánistánu, tak zvané regionální problémy, definované restriktivně Sovětským svazem a naneštěstí v této definici přijaté Západem, jednání o odzbrojení, změny v politické perzekuci v Sovětském svazu a Gorbačovovu propagandu míru, vzájemnosti a spolupráce. Jeho projev ve Spojených národech v prosinci loňského roku jim dodá na síle a optimistickém nádechu.

Avšak má-li onen velký historický spor mezi Západem a Východem, na kterém závisí budoucnost Evropy, nejen pokud jde o klid zbraní, nýbrž a zejména ve smyslu politickém, hospodářském a kulturním, dojít svého opravdového konce, musí skončit tam, kde začal: u jaltské Deklarace o osvobození Evropy, u splnění závazku, že všechny národy střední a východní Evropy si mohou zvolit své vlády svobodně a demokraticky.

Tohoto splnění se dožadují všechny nezávislé hnutí v sovětských satelitech, které Gorbačov eufemisticky nazývá spojenci. Nikdo nepochybuje, že tato hnutí mluví za všechny občany. Západ zatím pro střední a východní Evropu nemá
(Dokončení na str. 2)

násili, které podle biblí marx-leninismu používala vždy jen kapitalistická policie. Zabavují se písemnosti, knihy, psací a rozmnožovací stroje a nejlepšimu spisovateli země primitivní policajt zabaví kompjuterový psací stroj, který ovšem při odvážení téměř zničí: prý tu bylo podezření, že kompjuter se dopustil protistátní činnosti. Pokračuje vandalská válka proti čs. kultuře, abych dále citoval Václava Havla, válka s kulturou je ovšem válka se samostatnou duchovní identitou národa. Za po-

ABY BYLO JASNO

sledních 20 let, tvrdí Havel, zabavila StB hodnotu mnoha milionů: filozofické knihy, knihvazače, rozmnožovací stroje, Verlainovu poezii, soupravu bubnů, hudební kazety... aby prý uchránila stát před nepřátelským smýšlením. Jinými slovy, „dělníci“ policajti a „křečovití soudruzi“ pomáhají tak vandalsky národní entropii.

Mezitím strašidlo plurality obchází východní Evropou, jak napsal svého času Jan Štern. Avšak vede to k další ironii osudu a vyvolává v mnoha kruzích sarkastické poznámky: Gorbačov, který tvrdí, že usiluje o demokratizaci Ruska a stojí na stanovisku národního sebeurčení, několikrát řekl i napsal, že každý národ má mít právo sám rozhodovat o svém osudu. Jakmile se však začne mluvit o sebeurčení Estonců či Litevců, Gorbačov naznačuje, že o samostatnosti těchto Stalinem kolonizovaných národů se nedá vůbec mluvit. Když mu někdo nadhodí případ Československa nebo jiných satelitů, Gorbačov jako před ním Brežněv („Eto vaše dělo!“) řekne: „To si musí soudruzi v Praze rozhodnout sami.“ Soudruzi? Proč ne lid? Demokracie je jen pro soudruhy? Podobnou logikou se oháněl i Stalin, když Rudá armáda spolu s NKVD připojovala za války Podkarpatskou Rus k sovětské Ukrajině: „Nebudete přece po mně žádat, abych se postavil proti přání lidu Podkarpatské Rusi připojit se k Sovětskému svazu.“ Jeden západní diplomat nedávno však poznamenal: „Dosavadní vývoj v Československu a jinde naznačuje, že až dosud zřejmě solidní blok odporu ve východní Evropě proti Gorbačovovi a jeho politice, od Východního Německa a Československa až po Bulharsko a Rumunsko, jak se zdá, slábné. Nevím, co si myslet, ale tento protireformační blok může mít ve svém základu semena vlastního pádu. Opozice byla až dosud vždy reálnější na povrchu než pod ním, v nižších vrstvách elity, kde lidé mají obvykle větší starosti o svou budoucnost. Nakonec však i tito lidé nebudou mít jiné východisko než jít s Gorbačovem...“ Možná, že nějaká taková logika je v pozadí nedávného rozhodnutí vedení komunistických stran ve Východním Německu a Československu konat sjezd strany už r. 1990 a ne r. 1991, jak bylo původně usneseno. Je tedy možné, že staré vedení obou komunistických stran uvažuje již o tom, zda by nemělo ustoupit mladším soudruhům, kteří by byli přibližně na stejné vlně s Gorbačovem a dnešní Moskvou. Podle názoru onoho západního diplomata Jakeš je v Praze nyní jen přechodným m istodržitelem, stejně jako byl Konstantin Černěnků dočasným Vožděm v Moskvě před Gorbačovem. Novými rudými hvězdami v Praze mají být noví členové Politbyra, 43letý Miroslav Štěpán a 47letý Karel Urbánek.

Nevím, ale tak se mně zdá, že se na tuto situaci v Československu hodí to, co napsal r. 1921 profesor univerzity v Edinburghu Charles Srolea ve svém spisku „President Masaryk a duch Abrahama Lincolna“. Cituji z dobového překladu V. A. Junga:

„Historikům často bývalo s podivem, že Čechoslováci zažili tolik tragických změn. Zkoumáme-li však příčinu jejich útrap a jejich politických porážek v minulosti, najdeme ji, jakkoliv to snad zní protismyslně, v mravní a politické převaze českého národa. V politice se často stane, že ten onen národ dosahuje dočasného úspěchu, protože přišel v pravý čas. V dějinách kolonisace Portugalci a Španělé přišli časně a Němci příliš pozdě, kdežto Britové přišli jako na zavalanou. Týž zákon platí o každé jiné politické činnosti. Nejspíše vysvětlíme leccos, co jinak nás mate v českých dějinách, řekneme-li, že český národ opět a opět se dostavil na scénu příliš časně a že jej stihl osud oněch národů, kteří náhodou razí cestu dřívě, nežli jiní národové jsou připraveni kráčet v jejich stopách. Čechové byli v politice národem průkopníků. Praha měla první universitu ve střední Evropě, zřízenou na moderních základech. Jan Hus sto let před Lutherem podnikl nebezpečné dílo nábožensko-reformační. Čechové byli první, kdo uváděli v platnost zásady politické samosprávy, decentralizace a federace. Chelčický a Jiří Poděbradský byli první, kdo snili o politickém řádu, založeném na míru mezinárodním.“

Quo usque tandem, křečovití soudruzi!

Týden dramatických manifestací v Praze

Foto: dpa

Manifestanty, povalené někdy pohotovostními oddíly, někdy davem, policie po desítkách sbírala se země.....a zadržovala.

Dokončení

V Bratislavě vykonala policie domovní prohlídky u téměř všech nekonformních občanů — mimo jiné také u dr. Miroslava Kusého, dr. Jána Čarnogurského a spisovatele Milana Šimečky. Policie hlavně konfiskovala materiály Hnutí za občanskou svobodu.

Evropský parlament ve Štrasburku přijal ve čtvrté rezoluci, v níž ostře odsoudil policejní zákroky proti pokojným shromážděním v Československu a jiná porušování lidských práv, k nimž došlo už jeden den po podpisu Závěrečného aktu ve Vídni.

Pátek, 20. ledna: Nezastrašení zprávami o rozsáhlém zatýkání představitelů nezávislých občanských skupin ani zprávami o značném počtu zadržených a zraněných při demonstracích minulých dnů, přišli i v pátek manifestanti na Václavské náměstí, aby si v klidu připomněli památku Jana Palacha. Pátek byl už šestým dnem takových shromáždění. Byl to též den, kdy byl po poledni zadržen Tomáš Hradílek, poslední z mluvčích Charty, který se v té době mohl pohybovat na svobodě. Charta zůstala bez mluvčího. Brutalita policejních zásahů přinesla v pátek své ovoce v tom, že na shromáždění přišlo méně občanů než ve dnech před tím. Byli však opět vystaveni obvyklému počtu policejních pohotovostních pluků, celému pražskému policejnímu aparátu, rozšířenému opět o specializované posily a o Lidové milice. Páteční shromáždění se podařilo rozehnat výhrůžkami a záplavou bílých přilbic, kterým pomáhali uniformovaní i civilní policisté. Zásahy policie se v pátek obešly bez viditelných násilností a shromáždění se rozešlo v klidu.

Rakouská televize přinesla záběry o tom, jak na demonstraci v Praze den po podpisu Závěrečného aktu následně konference ve Vídni zabránili policisté reportérovi rakouské televize dokončit reportáž o tom, co se odehrávalo na Václavském náměstí. Bylo to příznačné tím, že zlepšení podmínek práce novinářů je jedním z významných bodů vídeňského dokumentu.

Sobota, 21. ledna: Vyvrcholením manifestací trýzen za Jana Palacha měla být národní pouť do Všetat, kde se Palach narodil a byl uložen k poslednímu odpočinku, když se jeho hrob v Praze na Olšanech stal cílem mnoha mlčenlivých, ale režimu krajně nepohodlných projevů. Režim byl pevně rozhodnut pout, k níž vyzvaly nezávislé iniciativní skupiny, zmařit za každou cenu. Policejní oddíly přišly do Všetat už v pátek. V sobotu byla zastavena veškerá autobusová i vlaková doprava do Všetat. Vlaky zastavovaly buď stanici před Všetaty nebo stanici za nimi. Mezi oběma stanicemi byla zavedena kyvadlová autobusová

doprava, ale do autobusů směli nastoupit jen občané, kteří průkazy dokázali, že tam bydlí. Kolem hřbitova, na němž je Palach pochován, byla neustále policejní pohotovost. Policie dala dokonce kolem hřbitova vykopat hluboký příkop a zeminou z výkopu zavalila vstupní bránu na hřbitov.

Ale přes všechna policejní opatření, zátarasy a kordony se podařilo Stanislavu Devátému, loňskému mluvčímu Charty 77, dostat se nejen do Všetat, ale ve Všetatech i na hřbitov, k Palachovu hrobu. Jménem nezávislých skupin položil na hrob kyticí květin a trnovou korunu.

Rudé právo přineslo článek, v němž pod nadpisem „Vyhrožují“ uvedlo, že radakce dostala v pátek desítky anonymních telefonních výhrůžek. Jeden telefonát oznamoval, že jestliže pražská Bezpečnost nenechá v pátek protistátní demonstraci na Václavském náměstí, použijí demonstranti stělných zbraní. Rudé právo dále tvrdilo, že někteří čestní a poctiví občané, kteří odsoudili výtržnosti a dožadovali se pořádku a klidu, se stali terčem anonymních výhrůžek. „Na tyto výhrůžky lze jen znovu odpovědět, že si republiku rozvracet nedáme. Ti, kdo vyhrožují dokonce fyzickým násilím svým spoluobčanům, dočkají se nejen opovržení, ale i patřičné odezvy.“ Na tyto vývody Rudého práva, hloupé, vymyšlené, dezinformační, není třeba odpovídat.

Neděle, 22. ledna: Došlo k dalšímu policejnímu zásahu. Lidé chtěli uspořádat pochod z Loretského náměstí k Pražskému hradu. Celý prostor v širokém okruhu uzavřela policie, dokonce uzavřela i vnitřní areál Hradu. Týden se tak končil symbolicky: vystrašené stranické a vládní vedení uzavřelo lidem i Pražský hrad.

Koncem týdne poslali švýcarští spisovatelé čs. vládě a čs. parlamentu dopis, v němž žádají propuštění Václava Havla a ostatních politických vězňů. Uvádějí, že Václav Havel je poslední spisovatel v Evropě, jemuž byla zata svoboda. Naléhají na jeho okamžité propuštění. Do 22. ledna dopis podepsali Peter Bichsl, Sylvia Blatr, Jurg Federspiel, Max Frisch, Johana Jonansenová, Andrej Kaminski, Kurt Martys, Doris Moreová, Adolf Musch, Joerg Steiner, Ester Wiliardová, Otto F. Walter a Laure Wiss.

Plánujete-li dovolenou na Floridě, navštívte krajanský motel
JASMIN VILLA
801 S. Ocean Blvd.
Pompano Beach, Florida 33062-6315, USA
Tel.: (305) 941-7930
Budete se u nás cítit jako doma.
Těšíme se na Vás
Lajoš a Janet Naňákovy

POJIŠTĚNÍ NÁVŠTĚV Z ČSSR

či jiné země. Jistě Vám přijde vhod možnost uzavřít výhodné pojištění na nemoc, úraz a úmrtí, event. převoz nemocného či zemřelého na náklady pojišťovny (i nad stáří 85 let). Pojištění od 0.22 šv.Fr na osobu a den!!

Informujte se u

AGENTUR PAZDERA

CH 01-932 32 22 • D 00411-932 32 22

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich
Provoz 24 hodin denně, dtto neděle a svátky

Jarmila Uhlířová

Jarmila Uhlířová, bývalá poslankyně čs. parlamentu, zemřela v New Yorku 4. prosince. Bylo jí 86 let. Jako šestnáctiletá studentka učitelského ústavu v Kroměříži prožila zrod Československé republiky a příslibila si této republice věnovat všechny své síly. Po dvacet let pracovala jako odborná učitelka, volný čas věnovala činnosti v Sokole a práci v čs. straně národně socialistické, která ji v roce 1945 vyslala do Národního shromáždění. Po únorovém puči se stala terčem komunistických útoků a musela se zachránit útekem do exilu. Po třech letech v Londýně odjela do Spojených států a trvale se usadila v New Yorku. Tam při pohřebních obřadech 14. prosince předseda Rady svobodného Československa, dr. Mojmir Povolný, ocenil její poslaneckou činnost. V Národním shromáždění se vyznačovala jasnou politickou myslí, bojovností a otevřeným hledím a velkou láskou k Československé republice. V tom duchu pokračovala i v Radě svobodného Československa. Dr. Vladimír Dostál, předseda newyorské odbočky Čs. společnosti pro vědy a umění, ocenil práci Jarmily Uhlířové jako učitelky české školy v New Yorku. Bývalý starosta Čs. sokola v zahraničí, Jan Waldauf z Kanady, připomněl, že zesnulá byla vyznamenána zvláštní sokolskou medailí za zásluhy, které prokázala jako dlouholetá jednatelka a vzdělávatelka. Za bývalé poslance se s Jarmilou Uhlířovou rozloučil dr. Bohumír Bunža. Vyvezl její statečný boj za demokracii. Zesnulé se přišlo poklonit šest bývalých kolegů z parlamentu: major Antonín Bartoš, dr. B. Bunža, dr. Emanuel Böhm, dr. J. Blažko, Jozef Horvát a dr. Martin Kvetko, kteří žijí v New Yorku. Za projevy účasti dojemně poděkoval vnuk zemřelé, právník Pavel Uhlíř. Národními hymnami byl smuteční akt ukončen. Urna s popelem Jarmily Uhlířové byla uložena na českém národním hřbitově v Chicagu. (bb)

Pavel Landovský

Soukromá vzpoura

Rozhovor s Karlem Hvižďalou

Kniha má 236 stran, bohatou fotografickou a dokumentární přílohu a stojí 28 DM. Pavel Landovský v ní vypráví o válce, krásných ženách, divadle, filmu, hercích, malířích, přátelích, Chartě 77, policii, vězení a o světě vůbec. Po úspěšné knize-rozhovoru s Václavem Havlem *Dálkový výslech* je to další titul z této Hvižďalovy řady.

Karel Rittler Verlag

Fahrenheitstr. 23
5300 BONN 1 — West Germany

Knlhkupectvi Arkýř — Jarka Binarová

München 40. Schellingstr. 20 (ve dvoře)

NABÍZÍ

zlevněné nástěnné kalendáře:

Pražské imprese (O. Karásek) 62x32 cm
16 DM

Pražské interiéry 1989. 32x49, 19 DM

Praha 89 — Fotografie známých míst, 65x33
21 DM

Dětský kalendář 89 — Oblíbené postavičky z kreslených filmů, 50x33, 14 DM

Ke koupi všechny knihy exilových nakladatelství a antikvární výstsky, vydané v Československu. Těšíme se na Vaši návštěvu!

Byl vinen Semtex?

Dokončení ze str. 1

Boeing 747 byl pravděpodobně Semtex. V praxi to znamená, že atentát musela provést dobře organizovaná a zásobená teroristická skupina.

Ve stejné době se zúčastnil v Paříži závěru mezinárodní konference o chemických zbraních československý ministr zahraničních věcí J. Johanes. Při této příležitosti náměstkovi britského ministra zahraničí W. Waldegravovi řekl, že ČSSR zastavila vývoz Semtexu, posílá do Británie několik odborníků na trhaviny, bude se snažit, aby Semtex byl zjistitelnější, a je pro vypracování mezinárodní dohody o vysoce účinných plastických výbušninách. Británie podotkla, že připravit takovou dohodu si vyžádá dlouhý čas, ale jinak československou iniciativu uvítala. Ve stejnou dobu řekl mluvčí ministerstva zahraničí I. Kulháněk v Praze novinářům totéž, co oznámil v Paříži ministr Johanes. Českoslovenští odborníci navštívili ministerstvo zahraničních věcí v Londýně a výzkumné středisko britského ministerstva obrany ve Fort Halsteadu, a československý velvyslanec v Bonnu zároveň v rozhovoru s jedním západoněmeckým deníkem poznamenal, že ČSSR a Británie navrhnu Organizaci spojených národů mezinárodní konvenci, jejíž signatáři by měli za povinnost každoročně hlásit světové organizaci dodávky a příjemce vyvezených plastických výbušnin. (cp)

přeměněn na právní závazek. Gottwald a jeho kumpáni tím byli zatlačeni do pozadí.

Taková byla situace, když 14. prosince se Beneš sešel s Molotovem k rozhovoru. Okolnosti mu vpravdě diktovaly, že měl být aspoň tak přívětivý, jako byli Churchill a Roosevelt v Teheránu. Nejdřív mluvili o problému, jak zabránit Německu v obnovení militarismu a jak zabezpečit trvalý mír. Beneš věděl, že Britové a Američané považovali Sovětský svaz za bezpodmínečně nutný faktor a že Sovětům vlastně ponechávali volnou ruku uspořádat

Hovory se Sověty

Dokončení ze str. 5

bezpečnostní systém podle své vůle. Mohl Beneš žádat něco jiného? Mohl klást nějaké podmínky nebo výhrady? Beneš řekl: „Mír bude dlouhý, když budeme dobře připraveni ho hájit. Versaillský mír nebyl zlý. Chyba byla v tom, že ani Vy ani druzí jak nechtěli bránit. Závěr z toho: Souhlasím s Vámi, my adaptujeme svoji politiku vůči Německu Vaši politice, dámé pokyn všem našim diplomatům, vláda bude postupovat stejně... Praha musí mít stejnou politiku jako Moskva... Další otázka je odzbrojení Německa. V tom s Vámi souhlasíme. Naši delegáti na konferencích vždycky půjdou s Vámi.“ *To vše se vztahovalo jen na zabezpečení míru proti nějaké nové hrozbě ze strany Německa.* Beneš tu dokonce obvinil Sovětský svaz přímo do očí Molotova, že Sovětský svaz nechtěl před válkou bránit mír!

Při druhém rozhovoru Beneš učinil velmi „delikátní“ krok, a to těmito slovy: „Přál bych si, aby Vaše vláda naléhala na naši vládu, aby všichni ti na Slovensku, kdož jsou vinni válekou proti SSSR, byli potrestáni. Chci, abyste přátelským způsobem na nás žádali, abychom velmi přísně potrestali ty, kdož zaviniili deklaraci války a provinili se spoluprací s Němci na frontě a děláním koncesí... Záleží mi na tom, aby se nemohlo zneužívat vnitropoliticky, že Češi chtějí trestat Slováci. Proto žádám Vaši pomoc.“

To byla beze sporu chyba a jeho kritikové jej za to ostře a vytvrale odsuzují. Tyto odsudky jsou však mnohdy přehnané tím, že se pokouší dělat dojem, jako by Beneš chtěl trestat Slováci všeobecně. Ve skutečnosti Beneš měl na mysli jen velmi omezený počet nejvyšších činníků slovenské vlády. Když Molotov se ptal, koho má na mysli, Beneš uvedl tato jména: Tuka, Šaňo Mach, Tiso, též Gašpar, Medrický, Čatloš, celkem tedy jen šest osob. Po válce tyto osoby byly postaveny před výlučně slovenský soud: ze jmenovaných osob jedině Tuka a msgr Tiso byli odsouzeni k smrti, ostatní byli odsouzeni k různým trestům žaláře. Beneš nevykonával vůbec žádný nátlak v těchto ani jiných případech.

I hospodářské memorandum, které Beneš předložil Molotovovi, je možno vysvětlit pádnými argumenty, což musí počkat na jinou příležitost.

Při závěru druhého rozhovoru Beneš položil otázku, zda udělat záznam či ne. Molotov neprojevil valný zájem a pobídl Beneše, zda by sám připravil návrh. Beneš tedy sepsal protokol „o výměně názorů“ během jejich rozhovorů a o jeho dalším rozhovoru společně se Stalinem a Molotovem z 18. prosince. O tomto posledním společném rozhovoru nebyl zhotoven žádný záznam. Benešem navržený protokol otiskl Vojtěch Mastný, který k tomu poznamenal:

„Sovětské vedení však pokládalo všechny tyto rozhovory pouze za výměnu názorů, formálně zcela nezávaznou. Tak se stalo, že protokol zůstal ve formě náčrtu a nikdy nezískal legální platnost.“

Celkově řečeno: Beneš se sešel se Stalinem při šesti příležitostech. Existuje však o nich jen jeden záznam, a to rozhovor o Polsku a Polácích v Anglii, který byl během přestávky ve Velkém divadle. Z ostatních rozhovorů existuje jen několik krátkých úryvků, a nic víc.

Existují dost podrobné zápisy o dvou rozhovorech s Molotovem, ale v těchto zápisech není jediná věta, že Beneš se k něčemu zavázal, že nabídl Československo jako nástroj ruské expanze do střední Evropy, že jednoznačně a dobrovolně podřídil Československo Moskvě. Taková obvinění nejsou založena na faktech.

Beneš se pokusil Sověty zavázat povinnostmi vůči Československu, ale Sověti odmítli protokol podepsat. Fakta potvrzují, že Beneš jednal prozíravě, že upevnil postavení čs. vlády v Londýně, že odstavil Gottwalda a komunisty do pozadí. Ani Sověti nikdy netvrdili, že by Beneš se někdy něčím zavázal a nikdy se smlouvy či rozhovorů nedovolávali. Puč v únoru nenastal nějakým sporem o smlouvu či nějaké domnělé závazky vůči Sovětskému svazu. Smlouva a hovory v Moskvě puč oddálily a to byla a je Benešova zásluha.

VČERA, DNES, ZAJTRA

(K česko—slovenskej otázke)

V listopadovém vydání Českého Slova jsme vyzvali čtenáře, aby nám napsali svůj názor, zda se skutečně klade otázka rozchodu Čechů a Slováků, jehož možnost nadhodil ve svém článku „Včera, dnes, zajtra“ Jozef Špetko. Přinášíme první příspěvky k této anketě.

„Nesdílím pesimistickou obavu dr. Jozefa Špetky, že o budoucím státním útvaru Čechů a Slováků nebudou rozhodovat oni sami, „ale ktosi opět rozhodne za nás“! Záleží a bude záležet na nás, v jakém státním útvaru budeme žít. Proto vedle jiných důvodů, které tak dobře vystihl dr. Miroslav Kusý ve svém příspěvku „Československá vzájemnost“ a které s ním plně sdílím, pokládám Československou republiku, společný, demokratický, federativní a nezávislý stát Čechů a Slováků, za jedinou základnu, ze které se Slováci a Češi ubrání právě tomu, čeho se obává dr. Špetko: „aby o nás rozhodovali jiní bez nás.“

Mojmír Povolný, USA

Seskupování národů do státních celků se nikdy neobešlo bez problému. Často záleželo na náhodě, zda lid určité oblasti byl připojen k té či oné říši, království nebo státu. Záleželo například na tom, které území nějaký král dobyl či jinak (např. sňatkem) získal. V Evropě jsou národy, které neměly v tomto moc štěstí a díky nepříznivým politickým či vojenským akcím žijí dnes v různých státech (Katalánci, Baskové, Irové, Jiho-Tirolci, Němci atd.) Situace v Africe je v tomto smyslu mnohem horší, někdy i dramatická, díky anglické, francouzské a španělské kolonizaci. Tam si prostě bývalí mocipáni území rozdělili jednoduše na mapě, nehledě na to, či tím naruší či zničí už po staletí existující organické celky, kmeny, národy atd. nebo předali při odchodu území prostě těm, kteří ho nejvíce žádali, bez konzultace lidu, který na tomto území žil (např. rozdělení španělské Sahary mezi Mauretanií a Marokem). Český a slovenský lid měl v tomto ještě štěstí, žije v jednom státním celku.

Většina evropských států je složena z více národností. Velká Británie (U.K.), snad i Švýcarsko mají výhodu, že je spojuje jedna řeč (Schwyzerdütsch), takže národnostní problémy neznají (až na severní Irsko). V Belgii žijí dva i řeči odlišné národy, Flámové a Valoni. V minulosti dominovali jak kulturně tak hospodářsky Valoni, po emancipaci Flámů se tato dominance změnila ve prospěch Flámů a tak to soužití už po léta skřípá. Snad díky králi se udrželi tyto dva národy dosud v jednom státním celku. V Jugoslávii, kde krále jako symbol jednoty nemají, jsou národnostní napětí a konflikty občas až kritické. Nechci se zabývat ani národními menšinami, což je problém ještě rozsáhlejší.

Zdá se, že západní Evropa dosáhla co do národnostního a státního rozdělení slušné úrovně. Dá se spolu v dnešním státním a národnostním rozdělení jakž takž vyžít. Východní Evropu však čeká ještě důkladné národnostní a státní vytříbení než se slušné stability dosáhne. Dosud je tato národnostní otázka Sovětským svazem a komunistickou diktaturou více méně zastřená. Ale první problémy se dnes začínají rýsovat (Baltické země, Arménie). Proces národní emancipace a národnostní-

ho začlenění do státních systémů je v Evropě stále ještě aktivní, nevyjímaje náš stát. Každý národ má svoji vlastní tradici, svůj stupeň kulturního, hospodářského a jiného vývoje, specifickou situaci, ve které se teď nalézá. Při řešení slovenské otázky bylo by však rozumné se poučit u druhých evropských národů, neopakovat chyby, které již druzí udělali.

Soužití Čechů a Slováků v jednom státě má své výhody i nevýhody. Jeden z problémů je velký početní rozdíl mezi Čechy a Slováky. Vystupujeme-li navenek společně, například na kulturním poli, tak zůstanou Slováci často ve stínu Čechů. Pro Čechy je to zase nevýhodné, když se například při udělování hospodářské podpory užívá měřítko 1:1.

Dvě kultury mohou existovat vedle sebe, nanejvýš se snášet, ne však integrovat. Kultura je v podstatě netolerantní. Mohli bychom říci, kultury se vzájemně nemají rády, jsou neslučitelné. Tak jako soužití dvou sourozenců s protikladnými povahami, temperamentem, zálibami atd. v jednom domě není vždy lehké, tak i soužití dvou národů, kultur v jednom státě může být problematické. Oba musí totiž na určitých společných polích dojít ke kompromisu. I když racionálně je kompromis často nejlepší řešení, emocionálně je každý kompromis neuspokojivý. Nevyžaduje úzké soužití Čechů a Slováků v jednom státě příliš mnoho kompromisů a tím i energie, která by se v případě samostatné státní existence lépe mohla využít pro zdokonalení vlastní existence a kultury?

Může se však poukázat na pozitivní stránky soužití v jednom státě. Jako jeden stát má Československo větší politickou váhu než jako dva menší státy. Jak ve východním, tak i v západním bloku mají naše národy jako jeden stát víc možností k přežití než samostatně.

Naše jazyky a kultury jsou si příbuzné, inspirované a doplňují se navzájem. I když to na první pohled není vždy přesvědčivé, existuje díky této příbuznosti velká vzájemná snášenlivost. A nejen tolerance. Existuje také mnoho smíšených manželství, Slováci studují a pracují v Čechách a na Moravě a opačně. Oblíbili jsme si navzájem naše písně, musiku, literaturu... V případě státního odloučení pocítovali by jak Češi tak Slováci jakousi kulturní amputaci. Žijeme už skoro 70 let spolu. Každé dlouhodobé žití se může jen s velkou bolestí odpoutat. Při opravdu špatném manželství (jak tomu snad bylo s Rakousko-Uherskem je rozvod snad nejlepší řešení. Avšak každé intenzivní soužití se neobejde bez problémů. Bylo dosud, či je nyní naše soužití v jednom státě tak špatné, že je nutno se rozejít? Mám dojem, že většina Čechů a Slováků má jak rozumové tak i citové důvody zůstat i nadále spolu.

Národní život, kultura, jazyk — jsou jen z části závislé na státním uspořádání a politice. Slováci si zachovali jazyk i národní identitu po staletích maďarské nadvlády. Jistě, stát a politika zabezpečuje, uchraňuje a umožňuje rozvoj národního citění, kultury nebo jej právě ome-

zuje a potlačuje. Lidé očekávají však často až příliš moc od politiky a státu. Charta 77, ruští disidenti aj. nám ukázali, že zdokonalovat se jako člověk, pěstovat svou civilizaci, pracovat na kulturním poli je možné i za těch nejhorších politických a sociálních okolností. Vývoj slovenské kultury, národního citění atd. není závislý jen na samostatném státu.

Československo je bohužel stále ještě součástí východního bloku. Vyproštěním z tohoto bloku, státní a politické osamostatnění — mělo by být prozatím hlavním cílem jak Čechů tak i Slováků. Pro tento cíl by se měli mobilizovat všechny naše síly. Jak Češi tak Slováci měli bychom se přičinit v první řadě o vyproštění z této svérácní kazajky. Bohužel, mám dojem, že to bude ještě nějaký ten čas trvat, než se z ní dostaneme.

Mezitím se stále jasněji rýsují kontury sjednocené, demokratické, svobodné Evropy. Spojená (západní) Evropa má nejen hospodářské výhody pro jednotlivé státy, ale má i velký význam pro národní obrodu, kulturní růst různých oblastí. V budoucnu se budou cítit jednotlivé národy, národnostní skupiny a různé kulturní svazky svobodněji než v dnešním státním uspořádání. Státní systémy jen tak nezaniknou (toho není ani zapotřebí), ale budou mít méně vlivu na vůli národů žít v souladu se svojí kulturní tradicí, na užívání své řeči či nářečí, v prosazování svých zájmů. Dnes například spolupracuje holandské, belgické a německé Limbursko úzce nejen na kulturním a společenském poli, ale vytvořili a realizují pro svou oblast i společný ekonomický plán. To samé chtějí v budoucnu uskutečnit Katalánci a obyvatelé francouzského Roussillon, pro které jak Madrid tak i Paříž neměli mnoho zájmu. Mám dojem — a hlavně doufám — že slovenská otázka přestane být ve svobodné, sjednocené Evropě otázkou.

O co se jedná je, aby měl slovenský (ale i český a proč ne moravský?) lid optimální možnosti pro duchovní, kulturní, společenský, ekonomický rozvoj, pro udržení a rozvinutí národní identity. Aby mohl v duchu svých národních a křesťansko-sociálně demokratických tradic nerušeně pokračovat v objevování své identity, svých duševních hodnot a v uskutečňování svého poslání. Jakmile je to zaručeno, tak není ani tak důležité, zda se toto realizuje v rámci samostatného státu, v rámci česko-slovenské republiky (v holandštině se Česko—Slovensko nikdy jinak nepsalo!) nebo v rámci sjednocené demokratické Evropy. Soužití v jednom státním svazku má jen smysl, když tento národní vývoj je státním zřízením podporován. Protože národy západní Evropy vidí, že sjednocená západní Evropa jim poskytuje víc než jenom hospodářské výhody, mají zájem o členství v takovémto sdružení.

Není lehké předpovídat budoucnost. Kdo mohl před deseti lety předpovědět, že se USA stane z největšího kreditéra největší dlužník? Nebo že díky politice v Sovětském svazu bude Sacharov dnes ve Spojených státech amerických žádat o podporu sovětským vládcům? Kdo může předpovědět, jak bude český a slovenský lid reagovat po odstranění komunistického jha a na možnosti, které jim sjednocená, svobodná Evropa bude poskytovat? Důležité je, aby každý národ pracoval na tom svém národním poli co nejlépe. Tím zaručí zdravý vývoj k svým cílům. Radikální řešení nepřinesla v minulosti žádnému z našich národů či národních menšin nic dobrého. I Slovensko potřebuje svůj čas k tomu, aby došlo k nejlepšímu řešení. Bez boůlivých citů a vášní je takové rozhodnutí — žít nebo nežít spolu v jednom státním svazku — nemožné. Doufejme však, že toto rozhodnutí (dojde-li v budoucnu k tomu) bude založeno hlavně na rozumovém, důkladném rozvážení dvou dospělých soběrovných partnerů, bez pomoci advokátů a soudců zvenčí.

Každá historická doba si vyžaduje novou odpověď, nové argumenty. Slovenská otázka zůstane aktuální i v budoucnu, budeme se k tomuto tématu stále vracet. Důležité je mezitím přičinit se o to, aby dnešní soužití bylo nejen snesitelné, ale aby mělo pro oba partnery výhody. Jen tak má smysl žít vedle sebe a spolu. Mirek Kabelá, Holandsko

ZVEME VÁS SRDEČNĚ

NA

Sokolské Šibřinky

v Zrcadlovém sále taneční školy
Deutsches Theater, Schwanthalerstrasse

v pátek 3. února ve 20 hodin

Cimbálová muzika DOLINA
Vstupné: členové jednoty DM 10, hosté DM 15
Masky vítány

SOKOL MNICHOV

VLADIMÍR SÝKORA

New York Live má plán pre majiteľov domov:

1. V prípade Vašej smrti, splácanie Vašej hypotéky bude zrušené a dom zostane v majetku Vašej manželky alebo deti
2. V prípade prežitia hypotéky, každá penny z peňazi, ktoré ste zaplatili bude vrátená, k tomu aj s veľkým úrokom, ktorý je nezdanený.
3. V prípade práceneschopnosti, všetky mesačné splátky na hypotéku môžu byť platené našou spoločnosťou **New York Life**.

Spýtajte sa ma, Vášho agenta z **NYL** na všetky výhody tohto plánu.

VLADIMÍR SÝKORA
New York Life Insurance Company
40 William Street
Wellesley, MA 02181
617-237-4900

K dosiahnutiu
svojich finančných cieľov
zoberte si na pomoc
profesionála

Marina Cvetajevová:

Přes Karlův most do říše mrtvých stínů

V. N. DUBEN

Ve Spojených státech vyšla nová kniha o ruské básnířce Marině Cvetajevové, která psala své básně nejen v Moskvě, ale i v Berlíně, v Paříži, v Praze a kromě toho i ve Všenorech a Horních Mokropsích u Prahy. Vdalo ji newyorské nakladatelství E. P. Dutton pod názvem: „A Captive Lion: The Life of Marina Tsvetayeva“ (Spoutaný lev: Život Mariny Cvetajevové).

Autorkou knihy je Eliane Feinsteinová, která překládá básně Mariny Cvetajevové už od šedesátých let z ruštiny do angličtiny. Na životopise této jedné z největších lyrických básníček tohoto století, z generace Anny Achmatovové, Borise Pasternaka, Vladimíra Majakovského, Rainera Marii Rilkeho a jiných, Feinsteinová začala pracovat už r. 1975.

Marina Cvetajevová se narodila r. 1892 v Moskvě v rodině známého univerzitního profesora. Matka chtěla, aby byla pianistkou, avšak Marina měla větší zájem o literaturu a už záhy psala své první básně: většinou o smrti. V 18 letech se vdala za Sergeje Jakovleviče Efrona, který se nepřímo přičinil o to, že její život skončil tragicky, sebevraždou.

Sergej původně studoval drama. Když však roku 1914 vypukla první světová válka, musel do armády. Konec války jej zastihl na straně bělogvardějců a po jejich porážce v občanské válce odešel do exilu. Usadil se v Praze, kde s finanční podporou čs. vlády pokračoval ve vysokoškolském studiu. Marina, která se mezitím musela starat o dvě dcery, Ariadnu a Irinu, žila v Moskvě. Ideologie ji nezajímala. Kerenského považovala za Napoleona a Lenina s jeho bolševiky zásadně odmítala. Byla proti každému organizovanému násilí — bez ohledu na to, která strana je páchá. To také vyjádřila v těchto lyrických verších.:

*Na obou stranách, ústa
otevřená, krvácí,
a z každé rány vychází volání:
— Maminko!*

*Jen jedno slovo slyším, když tu stojím
jako omámena. Z lůna někoho jiného
do mého vlastního:
— Maminko!*

*Mrtví leží v jedné řadě,
mezi nimi žádná čára,
vidím, že všichni byli vojáci.
Avšak, který je můj? který patří
někomu jinému?*

*Ten muž byl Bílý, ale nyní se stal Rudým.
To krev změnila jeho barvu.
Ten druhý byl Rudý, ale nyní se stal Bílým.
Smrt způsobila, že zesinal.*

První informace o tom, že její manžel studuje v Praze, získala od ruského žurnalisty Ilji Erenburga roku 1921. Mezitím ji přátelé našli práci v sovětském Komisariátu národnosti. Byla to doba, kdy i sovětský režim začal uznávat její poezii. Přesto se však rozhodla na jaře r. 1922 odjet do zahraničí — a to do Berlína, kde se chtěla sejit se svým manželem. Její dcera Irina krátce předtím za hladomoru zemřela. Do Berlína ji provázela druhá dcera Ariadna či Alja. V Berlíně však zůstala jen několik měsíců. V srpnu téhož roku odjela do Prahy a usadila se v Horních Mokropsích na Berounce, které se staly jejím domovem až do roku 1925. Zatímco manžel Sergej pokračoval ve studiu na Karlově univerzitě, Marina dostávala finanční podporu od čs. vlády - Tisíc korun měsíčně. Vedla malou domácnost a psala básně. Pokusila se napsat jednu báseň dokonce v češtině s názvem „Šediny“. Přitom udržovala písemný styk s domovem, například s Borisem Pasternakem, avšak rozešla se s Iljou Erenburgem, když se Erenburg vrátil do Moskvy a vyslovil se zcela pro bolševický režim. V Praze žila tehdy početná skupina ruských exulantů, kterým Marina často četla veřejně svoje básně. Její hlavní záštitou byla Anna Tešková, předsedkyně Česko-ruské společnosti v Praze. Od začátku svého exilu až do roku 1939, kdy se vrátila do Sovětského svazu, Marina udržovala s Teškovou pravidelnou korespondenci a svěfovala se jí s téměř všemi osobními a rodinnými problémy. Sbíрка dopisů, které Tešková posílala, byla prý vydána r. 1969 knižně v Praze.

Roku 1925 se Marině a Sergejovi narodil v Praze syn Jiří či Georgij. Marina jej chtěla pojmenovat po Pasternakovi Boris, ale Sergej trval na svatem Jiří, patronu Moskvy... Marina si oblíbila Prahu, kterou považovala po ruských městech za nejkrásnější město na světě.

Často se procházela na břehu Vltavy a obdivovala Karlův most. To dalo popud k napsání její téměř nejlepší emocionální kritiky, jak tvrdí Feinsteinová, lyriky, která prozrazuje celou životní mizérii básnířky.

Pokusím se přeložit z angličtiny alespoň několik prvních veršů:

*Poslední most
toho se nevzdám ani nedám si vzít z ruky
to je poslední most
poslední spojení mezi
vodou a pevnou zemí:
a já si schovávám tyto
mince pro smrt
pro Charóna, převozné na Létbě...*

Rok 1925 přivodil další změnu v životě Mariny Cvetajevové. Její manžel odjel do Paříže, kde se snažil zajistit si trvalejší existenci. Paříž byla tehdy střediskem největšího počtu ruských emigrantů. A proto Marina brzy odjela i s dcerou a synem do Francie. Finanční podpora čs. vlády pokračovala i v Paříži, protože Marina stále považovala Horní Mokropsy za svou domovskou obec. Tato podpora se však za několik let zmenšila na polovinu, až byla posléze zastavena. Marina měla pak v Paříži finanční potíže, avšak její básně se tiskly a nějaké peníze jí získala také veřejná vystoupení. Její život se však začal měnit počátkem třicátých let, kdy se její manžel Sergej Efron stal členem nového „Euroasijského hnutí“, které organizoval ruský muzikolog Petr Pučinský. Šlo o hnutí ruských exulantů, kteří tvrdili, že Rusko patří jak Evropě tak Asii. Brzy se však začaly šířit pověsti, že organizaci používali ke své nekalé činnosti sovětské agenti v západní Evropě. Tyto pověsti se do určité míry potvrdily, když r. 1932 začalo v Paříži svou činnost Hnutí ruských exulantů pro návrat domů, v němž začal působit také Sergej Efron. Efronovy finanční problémy najednou zmizely. Efron se zřejmě stal placeným agentem NKVD, ale Marině se s tím nesvětil. Byla to doba monstrprocesů v Moskvě, která vedla k tomu, že se řada sovětských diplomatů a agentů NKVD v západní Evropě vyhlásila za exulanty. Mezi jinými to byl resident NKVD v západní Evropě Ignác Reiss, který pak byl ve Švýcarsku na Stalinův pokyn zavražděn. Sergej Efron byl v tomto zločinu angažován, protože krátce po výslechu francouzskou policií uprchl do Moskvy. Mezitím také dcera Alja se vrátila dobrovolně do Moskvy. A Marina zůstala se synem Georgijem v Paříži sama.

Její osobní tragédii zkomplikovala také čs. krize, kterou Marina prožívala v Paříži od května r. 1938, jak naznačují její dopisy Anně Teškové, s velkou bolestí v srdci. Po Mnichovském diktátu psala v listopadu roku 1938 Anně Teškové v Praze:

„Celé Československo je jedno velké srdce, které bije jako moje. Největší pocit hanby mám pro Francii; avšak nebyla to skutečně Francie, která nesla odpovědnost za zradu. Celá skutečná Francie je v ulicích a na náměstích.“

Marina Cvetajevová měla tehdy poprvé ve svém životě kladný poměr ke komunistům. Francouzští komunisté organizovali totiž demonstrace proti tehdejší mnichovské Dala-

dierově vládě. Stejně jako mnozí jiní intelektuálové v tehdejší západní Evropě Stalinovu politiku Lidové fronty ještě neprohlédla a v Hitlerově Německu viděla největšího nepřítele demokratického světa. Snad poprvé v životě četla levicový tisk; v ruských emigrantských kruzích, které z velké míry sympatizovaly s nacisty, se cítila osamocena a její myšlenky patřily Praze a Československu — zejména když v březnu roku 1939 nacisté okupovali české země. Vyjádřila to v básni, kterou překládám opět z angličtiny:

*Jaké slzy v očích nyní
pláčou s hněvem a láskou
Slzy Československa
Španělsko ve své vlastní krvi
a jaká černá hora
zakryla svět před světlem.
Je čas — Je čas — Je čas
vrátit Bohu jeho jízdenku.
Odmítám být.
V blázinci nelidství
Odmítám žít.*

*S ulky na trhu
odmítám být.
Mezi žraloky na rovině
odmítám plavat dolů
kde ohebné hřbety uříjí proud.*

*Nepotřebuji uši ani prorocké oči:
pro ten tvůj šílený svět je
jediná odpověď: odmítnout!*

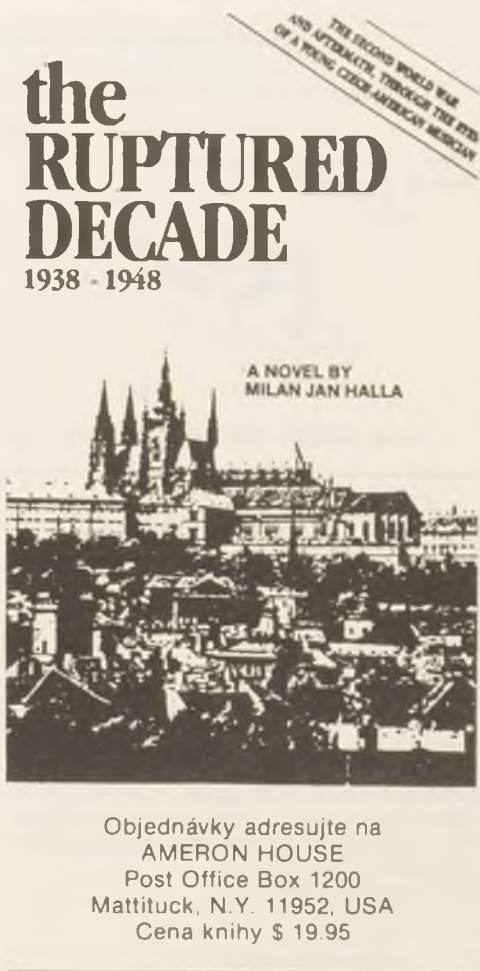
Osamocená Marina snila v Paříži o Praze a trápila se jejím tragickým osudem. Mezitím dcera Alja jí poslala pozdrav z Moskvy. A to všechno vedlo k rozhodnutí požádat sovětské úřady o povolení k návratu. To bylo v květnu r. 1939 a 15. června odjela Marina Cvetajevová se svým 14letým synem do Sovětského svazu, aby tam prožila poslední kapitolu své životní tragédie. Na krku měla jako talisman náhrdelník z českého křišťálu. Ten jí však nepomohl. Už v srpnu roku 1939 byla v Moskvě zatčena Stalinovou tajnou policií její dcera Alja a odsouzena pro údajnou špionáž na 15 let do Gulagu.

V září téhož roku Stalinova policie zatkla Sergeje Efrona, který byl r. 1941 po vypuknutí války v Lublance v Moskvě zastřelen. Syn Georgij propadl jako komsomolec bolševické ideologii a matky se veřejně zřekl. Na začátku války byl odveden do Rudé armády a padl v bitvě o Moskvu. Marina Cvetajevová měla od začátku existenční problémy, neměla kde bydlet a někdejší přátelé se jí začali stranit. Proto se rozhodla svou životní tragédii skončit. V neděli 31. srpna 1941 se oběsila. Jejím jediným věrným přítelem zůstal i po její smrti básník Boris Pasternak, který si až do konce svého života vyčítal, že ji v Paříži včas nevaroval, když se rozhodla pro návrat do Sovětského svazu. Pasternak se však přičinil alespoň o to, že její dcera Alja byla r. 1955 propuštěna z Gulagu... Alja krátce před svou smrtí r. 1975 dala popud k vydání sbírky z matčina díla.

Kulturní zprávy z domova a z ciziny

Padesátého výročí smrti Karla Čapka (25. 12. 1938) bylo v Praze vzpomenu to pietní slavností u Čapkovy hrobu na Vyšehradě, při které zasloužilý umělec Radovan Lukavský přednesl smuteční řeč, kterou v na pohřbu tohoto vynikajícího spisovatele pronesl básník Josef Hora; ve foyeru Divadla na Vinohradech se koncem prosince uskutečnila Výstava „Karel Čapek“, která prostřednictvím fotografií, režijních knih, korespondence, divadelních programů a dalších materiálů dokládá činnost Karla Čapka pro toto divadlo, kde působil od podzimu 1921 do jara 1923. Vinohradské divadlo uvedlo také premiéru „Neobyčejný život, aneb svět podle Karla Čapka“; Státní knihovna v Praze prodloužila pro velký zájem veřejnosti výstavu „Karel Čapek“ do konce února. ● V jednom z největších obchodních domů v Aténách vystupovalo s koledami a vánočními písněmi Pražské folklorní trio. I českým lidovým betlémem, cukrovím a ozdobami ze skla byli v Aténách nadšeni a je velký zájem o turistické cesty do Československa. ● Od 1. ledna se stal novým ředitelem Čs. Filmu ing. Tugan Veselý, který doposud působil jako ředitel Ústřední půjčovny filmů. Ve funkci vystřídal J. Purše, který odešel na vlastní žádost ze zdravotních důvodů. Purš vedl Čs. film po devatenáct let. ● Na konci prosince uplynulo sto let od narození národního umělce Jaroslava Vojty. Účinkoval na divadle, ve filmu, v rozhlasu a vytvořil neza-

pomenutelné typy postav ryze lidových. ● Sochař Bohumil Kavka vytvořil v roce 1936 sochu českého lva, ochraňujícího znak společného státu Čechů a Slováků. Tento český lev se stal nyní novou dominantou Památníku národního písemnictví v Praze; je to první odlitek tohoto díla, které vzniklo ještě dříve než další Kavkův „Lev“, který byl na konci října minulého roku po dramatické minulosti znovu odhalen v Bratislavě. ● Ve švýcarském Arau byla začátkem roku otevřena jedna z nejobsáhlejších výstav výtvarníka Jana Kristoforiho, na které je možno shlédnout umělcův cyklus o lidských právech, práce ilustrátorské, koláže a obrazy z Tesína, kde J. Kristofori již po léta žije. ● V Domě slovenské kultury v Praze byla v polovině prosince slavnostně odhalena pamětní deska Jánů Smrekovi, kterou vytvořil Tibor Bacaj. Ján Smrek, významný slovenský básník, se svou redaktorskou činností zasloužil také o popularizaci slovenské literatury v českém prostředí. ● Necelé dva měsíce po brněnské premiéře až dosud neznámého díla Leoše Janáčka — jeho houslový koncert — uveden i ve Vídni Symfonickým orchestrem rakouského rozhlasu pod taktovkou Manfreda Honecka. Rakouské publikum i kritika reagovalo na toto Janáčkovu dílo kladně a ocenilo skladbu jako příklad dokonalé tvorby ze skladatelova zralého údobí. ● Na začátku ledna byl do čs. kin uveden celovečerní film Radovana Urbana o mládeži s ná-

Objednávky adresujte na
AMERON HOUSE
Post Office Box 1200
Mattituck, N.Y. 11952, USA
Cena knihy \$ 19.95

Osobní

Děkuji všem, kdo mě potěšili svým pozdravem v posledních měsících k narozeninám, vánocům a k Novému roku 1989. Lituji, že nemohu poděkovat a stejně popřát každému individuálně, je to už nad moje možnosti a síly. Vám všem přeju především plný úspěch pařížského sletu a další pokračování v sokolské činnosti.

Nazdar!

Marie Provazníková

Útěky železnou oponou

Dramatické útěky za svobodou letadlem, po vodě, vzduchem i po souši od února 1948 dodnes, jak je zachytil z dokumentů, rozhlasových relací, z článků a z archivu rozhlasové stanice Svobodná Evropa **JOŽKA PEJSKAR** Vladimír Škulina je převyprávěl a doplnil příběhy Oty Rambouska, Jaroslava Drábka, Josefa Kubovského a Blanky Kubešové. Mimo jiné: Jak to ve skutečnosti bylo s únoscem tří Dakot v konfrontaci s Filmem Kadara a Klose „Únos“. Strojvůdce Konvalinka a „vlak svobody“. Vražda Františka Faktora 1984. Výhybka u Jáchymova. Osm dní v mrazicím vagónu. Dvoji útěk majitele barandovských ateliérů. Balón, který ucházel. — 48 dobrodružných, napínavých a dramatických příběhů, doplněných obrázky a obálkou Jana Kristoforiho

ÚTĚKY vyjdou jako ročenka 1989 časopisu „Reportér“ koncem ledna/záčátkem února 1989. Subskripční cena: Fr. 12,- (při objednávce do 31. ledna 1989. Po tomto datu cca Fr. 17,-)

— v US dolarech subskripční cena 8 US dol., jinak 11 US dol.

Knihu **Útěky železnou oponou**

si můžete objednat na adrese **Polygon-Verlag**. Postfach 1737, CH-8048 Zürich. Jestliže si přejete v knize podpis autora, adresujte objednávku přímo na Josef Pejscar, 330 N. Stage Coach Lane, Fallbrook, CA 92028, USA

zvem Horká kaše. Zabývá se problematikou dorůstajících, kteří žijí na pražských sídlištích. Jako předfilm je možno vidět krátký film „...aby si lidé všimli“ od Vladimíra Kvasničky, který líčí prostředí tzv. punků. ● Ze západoněmeckého města Essenu se přestěhovala dnes již proslulá výstava „Praha kolem 1600“ do Vídně, kde ji doposud shlédlo přes 50 tisíc návštěvníků. Tato expozice, zabývající se životem a uměním na pražském dvoře císaře Rudolfa II. byla ve Vídni obohacena o celou řadu exponátů z rakouských státních a soukromých sbírek. ● 17. a 18. století je též tématem výstavy na dolonarouském hradě Schallaburgu „Pražský barok“; Prahu považují organizátoři této expozice za tehdejší křižovatku uměleckých proudů téměř z celé Evropy. ● Na začátku února oslavila Janáčkova filharmonie v Ostravě slavnostním koncertem své 35. výročí založení. Zahrnoval skladby B. Smetany, A. Dvořáka a L. Janáčka. ● V divadle „Studio Moliere“ ve Vídni uvedla režisérka Dagmar Schwarzková textovou koláž „Všední zápletka“, která má obecnstvu přiblížit postavy Franze Kafky a Mileny Jesenské. Koláž byla připravena na podkladu jejich korespondence. ● Tom Stoppard, slavný britský dramatik českého původu napsal divadelní hru „Pravý život“, která je současně inscenována v pařížském Divadle Montparnasse. ●

Krajanské středisko Denia — Španělsko

Na výběr jsou: garsonky, byty, řadové domky, vily a pozemky.
V Denii najdete: příznivé klima, kouzelný kraj a nové přátele ze všech koutů světa

„LA PEDRERA II“ — VESNIČKA KLUBOVÉHO RÁZU

Fáze 1: dokončena a vyprodána
Fáze 2: ve výstavbě

Bližší informace, prodej & pronájem:
DIVA IMMOBILIEN K. & V. DIVOKÝ, Segantinstr. 9., CH-8049 Zürich, tel. 01/341 21 56

Malý oznamovatel

Poplatek do 30 slov 20 DM, za dvojí otisk-
tění 30 DM, pro zámoří US dol. 15, při
dvojím otisknutí US dol.20. Poplatek za-
šlete zároveň s objednávkou. V odpově-
dích uvádějte na obálce zřetelně značku
tučně vytištěnou s následujícím číslem.
Jinak nemůžeme zaručit doručení. Uzá-
věrka 25. předcházejícího měsíce.

PŘEKLADY — TLUMOČENÍ

z češtiny do němčiny a naopak provádí a ověřuje
veřejně ustanovený a přísední soudní překlada-
tel a tlumočnick s dlouholetou zkušeností (azylo-
vé a trestní právo, listiny)
Dipl. Verwaltungswirt (FH)
ROLAND RICHTER
Steinstr. 46,
8000 München 80
Tel. 089/48 65 79

Úředně ověřuji překlady.

Poskytují porady při žádostech o propuštění z
čs. občanství, při žádostech o německé státní
občanství, při zápočtu let do Rentenversiche-
rung. Vysokoškolsky vzdělaná, přísední soudní
překladatelka

ELIAN S O T T

Musikantenweg 4, 6000 Frankfurt/Main 1
Tel.: 069/44 64 20
od 17-19 hod. mimo soboty a neděle
Prosím o písemné nebo telef. spojení.

Překlady z češtiny do němčiny
a do angličtiny a z obou řečí do češtiny
provádí a úředně ověřuje
veřejně ustanovený, přísední překlada-
tel

LADISLAV SANTIAGO DE LA GRUZ
Guerickestrasse 21, 8000 München 40,
tel.: 089/361 74 04 nebo 361 74 05
zároveň veškerá pojištění (životní,
úrazové, právní, povinného ručení,
domácnosti, mot. vozidel atd.)

Ubytování ve Vídni vám poskytne
MIROSLAV SEĐA

Wien 1070, Westbahnstr. 18
Tel.: (222) 93 88 112 nebo 64 57 415
Cena od 22 DM na osobu

Zn.: „21letý Vašek“ č. 1-XII-88 — Žiji od r.
1969 s rodiči v záp. Německu a rád bych si
dopisoval s dívkou českého původu.

Zn.: „Pokud pro dva“ č. 2-XII-88 — Svo-
bodný, 27/185, žijící v Kalifornii, by rád poznal
pohlednou krajanku, která se také cítí sama.
Foto vítáno.

Zn.: „Životní optimistka“ č. 3-XII-88 — Ráda
se seznámím s mužem od 60 let.

Zn.: „California — odevšad“ č. 4-XII-88 —
Hledám inteligentní, veselou a optimistickou
dívkou do třiceti. Máš-li ráda sport, četbu, povi-
dání u sklenky vína — tak napiš. Prosím foto.

Zn.: „Česka“ č. 5-XII-88 — Černovláška,
35/168, štíhlá, se 7letým synem, hledá sezná-
mení se sympatickým a hodným mužem z Mni-
chova nebo okolí. Prosím foto — vrátím.

Zn.: „Život je jen náhoda...“ č. 6-XII-88 — VŠ,
29letá, hledá přítele do pohody i nepohody,
který má rád přírodu, kulturu a cestování, pro
společný život. Německo.

Zn.: „Opravdová serióznost“ č. 7-XII-88 —
48letý technik nabízí intel. ženě přiměřeného
stáří společnou cestu podzimem života. Mám
rád hudbu, zahrádkářim, sportuji a cestuji, žiji
a pracuji ve Frankfurtu.

Čtyř- až šestinásobné zvětšení kapitálu !

Zamýšlíte podnikat? Chcete si za nízké úrokové sazby peníze půjčit a na vysoké je ukládat?

Švýcarské bankovníctví a pojišťovnictví škýtá nejvyšší možnou záruku solidnosti a bezpečí.
Nejsme vázáni žádnou společností; můžete se spolehnout, že Vám objektivně poradíme spojení,
které je pro Vás osobně nejvýhodnější.

Velice záleží na tom, do jakých rukou se dostanete, kam sahají možnosti příslušného pracovníka.

Znáte desatero výhod POJIŠTĚNÍ VAŠEHO KAPITÁLOVÉHO SPOŘENÍ VE ŠVÝCARSKU? Víte
jaké splátky z ciziny do Švýcarska platit, jaké skladba pojišťky je pro Vás osobně nejvýhodnější?
Rádi Vám vše vysvětlíme v naší mateřštině, rádi Vám neutrálně poradíme.

Váš Hubert Peter Pazdera

Hubert
Pazdera

Služba denně (i ve svátky) plných 24 hodin.

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich
Telefony: 932 32 22 nebo 252 77 47
Předvolby: ze Švýcarska: 01
ze Spolkové rep. Německo: 00411
z Velké Británie: 010411

KUS DOMOVA V ALPÁCH

ČESKÝ PENSION
MILAN

Celoroční lyžování, koupání, tenis, plachtění,
koně, houby, tanec

5700 Zell am See, Rakousko, Zellermosstr. 75
Tel. 0043 6542 7113

Výlety Grossglockner, Kaprun, Salzburg,
Innsbruck, Krimml

Tydenní Wanderkarte pro všechny lanovky
v létě 280 Sch.
Česká kuchyně

Polopense od 26.- DM

zahájení zimní sezóny od 2. XII
Píšte česky

Zn.: „Nezávislý“ č. 8-I-89 — 33letý sa rád so-
známí s temperamentnou, elegantnou krajankou
20-40

Zn.: „Humor — koření života“ č. 10-I-89 —
Humorného přítele, žijícího v BRD, by ráda po-
znala penzistka podnikavě, optimistické povahy
se zájmem o cestování.

Zn.: „Foto“ č. 11-I-89 — Ráda se seznámím s
mužem do 45 let, který má podobné zájmy jako
já: hudbu, kulturu, knihy, sport a turistiku. Je
mi 35 let, dobře vypadám.

Zn.: „Možnost kdekoli“ č. 12-I-89 — Český
mluvící Indonézanka, 44/158, VŠ, rozvedená, s
dcerami 10 a 12 let, hledá hodného kamaráda na
celý život

Zn.: „Južné Německo“ č. 13-I-89 — Rád spo-
znám a podporím mladú, dynamickú, citlivosť-
vú dámu, ktorej snom je podnikat a čaka na
prostriedky a skúsenosti, vyplývajúce z dlhšie-
ho pobytu na Západe. Mám 31 rokov.

Zn.: „Nebudeš litovat“ č. 14-I-89 — Hledám pro
svou 22letou neteř, hodnou, hezkou a skromnou,
dosud žijící v Praze, partnera nejraději z Evropy.
Napiš, pošlu fotku i další informace.

Zn.: „Zajímavý život“ č. 15-I-89 — Máte šikov-
ného tatínka v ČSR (nebo kdekoli)? Čtěl by
se seznámit s šikovnou Českou v Kalifornii? Jen
muž s univ. vzděláním, zdravý nekuřák, 55-62
let. Zaměstnání možné.

Zn.: „Jaro přijde...“ č. 16-I-89 — ...ale krás-
nější ve dvou. Najdu do té doby solidního šede-
sátníka s dobrým srdcem a stejnou touhou
strávit příští léta společně? Žiji ve Švýcarsku,
mám ráda hudbu a smích, čestné jednání.
Prosím, pošli foto

Zn.: „Spolehlivého muže v Austrálii“ č. 17-I-89
— Pro hezké manželství hledá vzdělaná, po-
hledná Češka (45/165) mladistvého vzhledu, od
1973 v NSR, nezávislá. Miluji romantiku, české
písne, slunce, moře. Foto vrátím.

Zn.: „Bodensee“ č. 18-I-89 — Ke společným
výletům a cestování hledám sympatickou a po-
hlednou krajanku bez závazků, nekuřačku do 53
let, nejlépe z kantonu St. Gallen nebo přilehlého
rakousko-německého pohraničí. Foto čestně
vrátím.

Zn.: „Finančne nezávislá“ č. 19-I-89 — Blond,
dlhé vlasy, typ. slov., 173, bezdetná, inteli-
gentná, citovo založená, všestranných zájmov
— hledá sympatického, seriózného nefajčiara
okolo 60 rokov, vyššej postavy.

Zn.: „Podej štěstí ruku“ č. 20-I-89 — Sředo-
školačka, 61/162, rozvedená, nekuřačka, žijící
ve Švýcarsku, hledá seznámení s intel. mužem
ve věku 60-65 let ke společné cestě životem. Jen
seriózní nabídky s foto.

Zn.: „Spec. psychiatr“ č. 21-I-89 — 35letý
lékař, spec. psychiatr a interna, s postgrad. stu-
diem homeopatie, phytoterapie a akupunk-
tury, hledá atraktivní zaměstnání, nejraději na
soukromé klinice. Výborné reference a špičková
odbornost garancii.

Zn.: „Zub. praxe“ č. 22-I-89 — Zubní lékař
hledá pro svou praxi v okresu Hildesheim (Nie-
dersachsen) zubního technika se všeobecnými
znalostmi a zubní instrumentáží.

Zn.: „Pro příbuzné“ č. 23-I-89 — Kdo má
zájem koupit pro své blízké, žijící v ČSSR, polo-
vinu rodinného dvou-bytového domu se zahra-
dou v okres. městě na Moravě. Cena ve
valutách.

Zn.: „Chata v Alpách“ č. 24-I-89 — Hledáme
partu sportovně založených nekuřáků, kteří by
se chtěli podílet na společném pronajmutí chaty
v rakouských Alpách — dlouhodobě

Zn.: „Vašek hledá Páju“ č. 25-I-89 — Pavel
Tydř, zvaný „Pája“, poslední adresa z r. 1972
Queen Str., West Toronto. Prosím, upozorněte
na tento inzerát. Díky za jakoukoliv zprávu.

Zn.: „Žiji v Bavorsku“ č. 26-I-89 — Chci navští-
vit USA a Kanadu. Je mi 40 let, hoby, auta,
příroda, lov, ryžování. Hledám společníka —
výpomoc — oporu. I někoho za mořem, kdo rád
cestuje.

Zn.: „Ve Frankfurtu“ č. 27-I-89 — Hledám ve
Frankfurtu místnost či podnám na přenoco-
vání jednou za 14 dní po dobu půl až jednoho
roku. Tel. 0911/899200

Zn.: „Diskrétně“ č. OB-102-I-89 — Vyřídím
veškeré právní záležitosti v ČSSR. Soukromý
advokát

Zn.: „Ubytování v Kolině“ č. OB-104-I-89 —
Poskytnu levné ubytování v Kolině n/Rýnem.
Tel. 0221/419661

„Zn.: „Jistý výdělek“ č. OB-93-IX-88 — Extra
zdroj peněz z prodeje garantovaného bylinného
přípravku. Hledáme nové distributory. Někteří
naši distributoři vydělávají hodně přes US \$
100.000 za rok. Zašleme podrobné informace
zdarma.

ČEMU SE DOMA SMĚJÍ

Nová škodovka se stává víc a víc světovou
senzací. Prý se na ten zázrak přijede podívat
sám papež. Nicky Lauda se přijede podívat na
cenu. A z amerických prérí přijede Vinnetou,
aby se podíval na blbě tváře, které ji budou
kupovat.

Jeniček přinášel ze školy jen samé pětky. Otce
to rozčilovalo, zvláště když si učitel neustále stě-
žoval, že Jeníček se nesnaží, neučí, nedává
pozor. Kluk se vymlouval, že dělá co může, že
ve škole lapá každé učitelovo slovo, že dbá na ra-
dy, ale učitel že si na něj zasedl mstí se na něm.
Když otec pozval učitele na návštěvu, aby zjistil,
kde je pravda, opakoval učitel, že Jeníček je laj-
dák, ani mizernou násobilkou že se nedoveď na-
učit. „No řekni nám, Jeníčku, kolik je čtyřikrát
sedm?“, zeptal se. Jenda vyskočil a řekl: „Tady
to vidíš, tatínku, jaký je. Už zase začíná.“

Hádanka: Z kopce se kutálejí dva talíře.
Který z nich je policajt?
Odpověď: Ten, který je vylizaný.

Velký zájem o československé komunisty zne-
nadání projevilo Japonsko. V Tokiu totiž obje-
vili, že každý čs. komunista má víc funkcí než
nejvýkonnější japonská kalkulačka.

Z Moskvy jeli do Vladivostoku Američan,
Angličan a Rus. Po několika hodinách se sezná-
mili a uzavřeli sázku, kdo řekne největší lež.
Začal Američan: „U nás v Americe plaval jeden
muž po Niagarském vodopádu naboru.“ To je
solidní lež, uznali Angličan s Rusem a pochválili
ho. Potom přednesl svůj příspěvek Angličan: „U
nás v Londýně plaval jeden sportovec pod
vodou Temže od jednoho břehu k druhému.“ I
to bylo uznáno za pěknou lež. Došlo na Rusa:
„U nás v Moskvě jeden žentlmen...“ Vtom ho
Američan s Angličanem přerušili: „To stačí, dál
už nic neříkej. Vyhrál jsi.“

Aby čs. vláda čelila trvalému nedostatku tex-
tilního zboží, rozhodla se vyslat do Turecka a
Jugoslávie ministra zahraničního obchodu, aby
tam nakoupil fíkové listy. Budou se prodávat v
obchodech místo trenýrek a dámských kalhotek.

Jeden ze silvestrovského pořadu Čs. televize:
Jaký je rozdíl mezi šumavským a kanadským
dřevorubcem?

Žádný. Oba si mohou za týždenní mzdu
dovolit cestu do Prahy.

DEKUJEME ZA VYROVNÁNÍ PŘEDPLATNÉHO

PRO ZNALCE UMĚNÍ

nabízíme tři litografie slavného francouzského
mima Marcela Marceau. Cena kolekce 1 600 SFr,
jednotlivě 600 SFr.

Prospekt žádejte na adrese:
Petr LUKAS

24 Janvier 6, CH-1004 LAUSANE, Suisse

Filmový hit roku 67/68

TA NAŠE PÍSNÍČKA ČESKA

s Waldemarem Matuškou, M. Kopeckým, J.
Bohdalovou, J. Bejvlem a dalšími předními
českými herci, zpěváky a orchestry.

FILMOVÝ MUZIKAL, sestavený z písní Karla
Hašlera, zasazený do překrásných motivů praž-
ských uliček a zákoutí. Dobové kostýmy i
nákladná výprava tohoto celovečerního barev-
ného filmu předčí Vaše představy Prahy na
počátku našeho století.

Videokazety dokonale obrazové a zvukové kva-
lity, nahrané přímo z filmu — žádná pátá kopie z
páté kopie!!!

Kazety v barevném knižním obalu v systému
VHS/PAL k okamžitému dodání, systém BETA/
VIDEO 2000 jen na objednávku.

Cena kazety DM 60 plus poštovné (nebo ekviva-
lent) Délka 81 min.

K dostání pouze u smluvních firem PROART:
— v Rakousku: BOHEMIA STORE, Petr Pastr-
nák, A-1070 Wien, Lindengasse 5 (poštou i na
prodejné)
— ve Švýcarsku: B. Smetana — Postfach 67,
8360 Eschlikon, Schweiz

— ve Skandinávii: Bohemia Video, Box 3119,
183 03 Taby-Sverige
v NSR, BENELUX, Anglie, Francie, Itálie, Aus-
trálie u firmy PROART, D-8045 Ismaning b.
München, P.O. Box 12 32, West Germany
— v Kanadě v syst. NTSC (dokonalé kvality) u
firmy: cena 44 kan. dolarů a pošt., ACTIVE
VIDEO P.O. Box 1218 SNOWDON, Montréal,
Que: H3X, 3Y3, Canada
— v USA v syst. NTSC (dokonalé kvality) u
firmy: EUROVIDEO, P.O. Box 356 ATTWOOD
CA. 92601, USA

EUROVIDEO pro Vás provádí kvalitní převody
z evrop. normy do NTSC

Podporujte nás — kupujte jen originál!

Hledáme zájemce

ze všech vrstev a koutů světa
Chceme rozšířit americký business
do jiných zemí.

Mezinárodní Network Marketing
vlastní business, bez investic

MARTIN, P.O. Box 4006, Plymouth, MA 02361
USA, Tel.: /508/ 746 9074

Postrádáte-li **křídlo, lesy, vodu, čistý vzduch**,
navštivte nás. Nabízíme Vám českou kuchyni,
ubytování v útulných pokojích se snídaní
za 20 DM

Týdeň dovolené s plnou penzí za 259 DM
Vikend pátek - neděle 80 DM s plnou penzí
Na Vaši návštěvu se těší a zve

Jaroslav Holub
Gaststätte „Zum Hirsch“

Arolser Str.17, 3538 Marsberg-Canstein
Tel.: 02993/615

ČESKÉ A SLOVENSKÉ KNIHY

vydané v ČSR i v exilu, gramodesky, reprodukce
a další Vám obstará **Základní služba knih:**

Mirka Vychytil, Postach 102336,
D-6000 Frankfurt/M. - Napište si o seznamy.

Nabízím

100 % a okamžité financování nemov-
itostí (bytů, domů, pozemků firem)

100 % zajištění v případě nemoci, neza-
městnanosti, stáří či jiné pracovní ne-
schopnosti;

Půjčky a pojišťování všeho druhu.

Zdeněk Kedroutek

Kurfürstenstr. 16

8034 Germering b. München

Tel.: 089/841 40 18

POJIŠTĚNÍ RIDIČSKÉHO PRŮKAZU

Pozor, novinka!

Nabízím pojištění řidičského průkazu pro řidiče
z povolání a také řidiče-amatéry

Informace podá:

AGENTUR PAZDERA,

Tel.: CH-01-932 32 22

D 00411-932 32 22

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich

Ve Vašich finančních záležitostech zdarma
poradí nezávislý finanční poradce

Máte-li zájem o

- ušetření určité částky měsíčně díky využití
státních dotací, daňových úlev atd.;
- výnosné uložky kapitálu v zahraničí;
- koupi nebo stavbu nemovitosti;
- zabezpečení svého stáří;
- informace o nemocenské reformě;
- prověření a srovnání Vašich pojištění,

pak se obraťte na

Vlastimír Broda

Konrad-Adenauer Str. 7, 5000 KÖLN 90

Tel.: 02203/33293 nebo na kancelář (německy)
RVP—Finanzdienstleistungen, Paulstr. 21, 5300
Bonn 1; tel.: 0228/656981-3

V malebné předalpské krajině

ALPENGASTHOF RABENKOPF

(8113 Ried bei Kochel am See, tel. 08857/208)
má pro hosty moderní, hotelové ubytování s
výbornou restaurací, s videňskou a českou
kuchyní (oceněnou odbornými časopisy).

Možnosti horolezeckých a lyžařských tur, vý-
letů a rybaření. Vhodné prostředí pro prázdní-
nový pobyt na zdravém vzduchu.

Jen 65 km, od středu Mnichova, 20 km od
Garmisch-Partenkirchenu.

Vyžádejte si nabídku, rádi posloužíme.

Křesťanský časopis**ZÁPAS O DUŠI**

hledá dopisovatele i čtenáře z celého světa.
Předplatné dobrovolné, do ČSSR zdarma.

Pište na adresu: **Pavel Steiger**
c/o ARCO INDONESIA, INC., P.O. Box 63/JKT,
JAKARTA, Indonesia

ANTIKVÁRNÍ I NOVÉ ČESKÉ KNIHY**PRODÁVÁ A KUPUJE****Alois Čížek**

37, Avenue Joseph Segretlin,
F - 93220 GAGNY, TI. /1/43-88-24-68
France

Opět v prodeji domy ve Španělsku
od 60.000 sFr.

Zajistíme financování na 50 procent ceny,
výborná možnost celoročního podnájmu.

AGENTUR PAZDERA, Kreuzplatz 20,
CH-8008 Zürich, Švýcarsko
tel.: 00411-932 32 22

Krajané v celém světě: V pojištění, v podnikání,
financování, půjčkách, prodeji a koupi lékař-
ských prací a jiných firem, Vám neutrálně poradí

AGENTUR PAZDERA

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich
Tel.: CH: 01 932 32 22; BRD: 00411-932 32 22
Provoz 24 hod. denně, o nedělích i svátcích

Devizy na cesty do zahraničí

Podle oznámení Federálního ministerstva
financí a Státní banky československé budou v
roce 1989 na cesty do „evropských socialisti-
ckých zemí“ — s výjimkou Maďarska a
Jugoslávie — prodávány devizové prostředky
podle požadavku cestujícího maximálně za 500
korun na osobu a den, a to jak při cestách
soukromých, tak při zájezdech, které organi-
zují čs. cestovní kanceláře.

Pro soukromou návštěvu Maďarska je mož-
no zakoupit forinty jen za 540 korun na osobu
a celý pobyt. Při cestování prostřednictvím
cestovních kanceláří — individuálně či skupi-
nově — smí být zakoupeno kapesné za 90
korun na osobu a den.

Pro cesty do Jugoslávie a „nesocialistických
zemí“ je nutno podat žádost o uvolnění devi-
zových prostředků u pobočky Státní banky
československé, příslušné podle místa bydliště,
a to v době od 2. ledna do 31. ledna 1989.
Novinkou je, že není vyžadováno doporučení
zaměstnavatele. Žádosti budou vyřizovány

přednostně z hlediska poslední uskutečněné
cesty na tzv. devizový příslib, což znamená, že
větší naději na kladné vyřízení mají ti, kteří
cestovali na Západ před delší dobou. Banka
vyrozumí pouze ty žadatele, u kterých bylo o
devizovém příslibu rozhodnuto kladně — nej-
později do 14. dubna 1989. Devizové vybavení
pro cesty na Západ je stanoveno v rozmezí 300
až 500 korun na osobu a den (nezletilé děti
polovinu), maximálně však 10 tisíc korun na
celý pobyt.

V souvislosti s tzv. „jednosložkovým kur-
sem koruny“, platným od 1. ledna, budou
devizové prostředky prodávány v „neobchod-
ním kursu“ přepočtem přes dolarový kurs —
plus 125 procent — plus manipulační popla-
tek. Což za jeden americký dolar činí téměř 26
korun bez manip. poplatků. Západoněmecká
marka má stit okolo šestnácti korun. Připočte-
me-li i zde manipulační poplatek, je „černý
kurs“, až 22 korun za marku, vcelku odpoví-
dající relacím Státní banky československé.

Drobné zprávy z domova

Praha. V úterý 3. ledna odpoledne způsobil
zkrat elektrického vedení únik chladicí kapali-
ny z transformátoru hotelu Budovatel. Havá-
rii zavinili dva opraváři zanedbáním bezpeč-
nostních předpisů. Jeden z nich byl vážně
zraněn, dalších pět zaměstnanců hotelu muse-
lo být ošetřeno, všech sedmdesát hostů eva-
kuováno. Chladicí kapalina se po zahřátí mění
v toxický plyn.

Jasná. Podnik Javorina z Liptovského
Mikuláše uvedl v sobotu 7. ledna do zku-
šebního provozu novou třísečkovou lanov-
ku. Je dlouhá 1700 metrů, dosahuje převýšení
500 metrů a během hodiny přepraví z Otup-
ného na Lukovku až 900 osob.

Prostějov. celostátní výstava poštovních
holubů, za účasti chovatelů z Československa,
Belgie, Francie, Holandska, Jugoslávie, Ra-
kouska, Velké Británie a Západního Německa,
byla 7. ledna slavnostně zahájena v místním
Městském domě mládeže. Zájemcům bylo
předvedeno téměř 500 ušlechtilých opeřenců.

Praha. Dopravní inspektorát oznámil, že v
posledních čtyřech dnech před vánoci došlo ke
2000 nehodám, při nichž 25 lidí zahynulo a 59
bylo těžce zraněno.

Krkonoše. Těsně před vánočními svátky
byly zavedeny denní poplatky za parkování
motorových vozidel. V Peci pod Sněžkou, ve
Špindlerově Mlýně, v Malé Úpě a Strážném
činí 25 korun za osobní automobil a 50 korun
za autobus. V Janských Lázních jen 15 a 30
korun. Současně bylo parkování omezeno do
vyhrazených prostorů.

Praha. Jako důsledek vykojení lokomotivy v
odstavní stanici Praha-Jih uniklo přes dva a půl
tisíce litrů nafty. Vršovická požární jednotka,
která byla k likvidaci havárie nasazena, zabrá-
nila znečištění Botiče, vzdáleného 200 metrů.

Praha. Podle údajů Státního statistického
úřadu končí každé třetí manželství rozvodem,
každé šesté dítě žije v rozvrácené nebo neúplné
rodině, 65 procent dospívajících tráví volný čas
na ulici, neustále roste kriminalita mládeže,
mnozí se projeví vandalství a hrubostí.

Karlovy Vary. V druhé polovině prosince
minulého roku byla zahájena výstavba nového
lázeňského domu Antonín Dvořák, financo-
vaná československo-rakousko akciovou spo-
lečností Balnex. Objekt má být dokončen do
čtrnácti měsíců.

Dunajská Streda. Tragický následek měla
exploze podomácku vyrobené výbušniny, již
chtěl 17letý mladík oslavit příchod Nového
roku. Jedna ze střepin ho zasáhla do hlavy,
přivolaný lékař mohl konstatovat už jen smrt.

RESTAURANT HIRSCHGARTEN

Návštěva jedné z nejkrásnějších výletních restaurací zůstane pro Vás zážitkem

K naší staročeské a myslivecké kuchyni

točíme pilsenské a budějovické pivo

Velká terasa s výhledem
na jelení zahradu a minigolf
Salonky od 10-70 osob
pro rodinné slavnosti a hostiny
Otevřeno denně kromě pondělí
od 11.00-23.00.

Na Vaši návštěvu se těší

Rodina Koubova

Elisabethenschneise

6380 Bad Homburg / Dornholzhausen

Tel.: 06172 - 33525

**V SAMÉM SRDCI
SAN FRANCISCA****Restaurant**

685 Sutter/Taylor

(415) 441-5678

Čím krmit kojence?

Nedávné průzkumy kvality pitné vody v čs.
veřejných vodovodech ukázaly, že zhruba jen
polovina — a to se značnou dávkou dobré vůle
— je vhodná pro přípravu kojenecké stravy.
Náhradní řešení hledaly maminky v mine-
rálních vodách, zapoměly však na nežádoucí
přítomnost některých solí, pro kojence napro-
sto nevhodných. Navíc je minerálek chronický
nedostatek. Ani používání sodové vody není
ideálním řešením. Je vyráběna z vody, jejíž
kvalita je stejná jako ve vodovodním řádu.
Čímž nemá být řečeno, že je jí na trhu dost.

V následujících letech je plánována roční
výroba 6700 tun miliónů litrů nezávadné pitné
vody. Je známo, že v lokalitě Teplice nad
Metují byl před časem objeven zdroj mimo-
řádně kvalitní pitné vody, který dává možnost
čerpat ročně 40 miliónů litrů. Tedy ne do-
statek, ale podstatnou část.

Výstavba čerpacího závodu není údajně pro-
blémem. Dokonce je prý už naplánována.
Zbývá vyřešit jen „maličkost“ — způsob bale-
ní a distribuci do obchodní sítě. Ano. V
Československu se bude prodávat pitná voda
pro kojence. Zřejmě na lékařský předpis. Ale
to si budeme muset ještě trochu počkat. A do
té doby...

...do té doby budou maminky vařit z vody,
kterou nemají. A mnohé asi opravdu jen „z
vody“. Protože ani Sunaru — plnotučného
sušeného mléka, které je pro kojence prakticky
nenahraditelné — není dostatek. Přesněji
řečeno — Sunar prostě není. Nejsou „ka-
pacity“.

Proto bylo rozhodnuto, že dětské lékaři
smějí předepisovat jen dvě balení Sunaru na
dítě a měsíc (na lékařský předpis byl Sunar
vždy); a jen dětem do jednoho a půl roku
(dříve do tří let). Lékařský předpis na dvě
balení ovšem ještě automaticky neznamená, že
Sunar v příslušné lékárně také mají. A mají-li,
stejně dva balíčky nestačí. Situace se však má
prý zlepšit — v příštím roce.

Morový sloup v Praze

Turista František Nepil jel do Londýna a
tam — inspirován kamenným sloupem na
náměstí Trafalgar — si vzpomněl, že „po-
dobný menší sloupový pomník postavili naši
předkové na Staroměstském náměstí na pa-
mátku uzavření Westfálského míru, jímž skon-
čila třicetiletá válka. Naši dědové omylem
považovali pomník za symbol habsburské
moci a po vyhlášení samostatnosti ho strhli.
Dnes leží v lapidáriu Národního muzea jako
bezmocný doklad neinformovanosti. A já se
přimlouvám, aby teď, kdy obnovujeme celou
nádhernou Královskou cestu, byl sloup navrá-
cen na své místo. Druhý nejstarší v Evropě. A
co hlavně, Ladislav Šaloun k němu přihlížel,
když vytvářel monument Mistra Jana Husa,
proto mu dal onen sloupovitý tvar, vystupující
z masy pomníku, neboť chtěl proporčně
vyvážit prostor Staroměstského rynku.“

sídlíšti lavičky, stromy a hračky pro děti. Sběr
vybíral z kontejnerů na odpadky.

Bratislava. Na sídlíšti Nivy byl uveden do
provozu televizní kabelový rozvod — zatím
pro 1100 domácností. Nahradil šestnáct zasta-
ralých anténních rozvodů. Kvalita obrazu i
zvuku je prý vynikající — maďarskou a rakous-
kou televizi však přes kabel sledovat nelze.

Praha. S příchodem Nového roku se v ulicích
hlavního města objevilo padesát taxi-vozu
Družstva invalidů, které mají vytvořit konkure-
nci dosavadnímu monopolu Dopravních
podniků. Noví taxikáři jezdí vlastními vozy,
jde výhradně o osoby se sníženou pracovní
schopností, cenové relace jsou naprosto stejné
jako u taxiků Dopravních podniků.

Moravský Beroun. Přidružená výroba zača-
la dělat absorbční válce k zachytu ropných
látek v řekách. Takových havárií bylo loni 500.

Praha. Zvyšuje se kriminalita — děti od 6
do 15 let se na ní podílejí víc než 6 procenty, a
nejde jen o kriminalitu majetkovou, ale i násil-
nou.

Bronz z Aljašky nebyl maximem

Už pomalu tradičně měli i tentokrát na přelomu roků svůj světový šampionát hokejoví junioři od dvaceti let, kteří se 26. prosince sešli k bojům o medaile v Anchorage na Aljašce. Jejich soutěž měla opět vynikající úroveň a o vyrovnanosti a dramatickosti svědčí mimo jiné ta skutečnost, že teprve poslední den se rozhodlo o držitelích medailí. Titul mistrů světa získali poosmé reprezentanti SSSR, o jejichž světovém prvenství před Švédy rozhodl jen lepší brankový poměr.

Mladé naděje čs. hokeje nezačaly mistrovství světa v Anchorage příliš valně a po 4. kole, kdy měly na svém kontě už dvě prohry, obsazovaly až páté místo. Pak však se vzpamatovaly, především v dalších třech zápasech velmi dobrý hokej a nakonec ještě obsadily třetí místo a získaly bronzové medaile. Výkon mladých Čechoslováků ve vítězných zápasech s SSSR a s Finy jasně potvrdil, že měli na víc, než na bronz. Skvrnou startu čs. juniorů na Aljašce bylo však provinění jednoho z nejlepších hráčů Romana Kontěška, který byl zadržen v obchodním domě při krádeži dvou parfémů. Tento trenčinský pravý křídelní útočník, kterého vedení čs. výpravy po tomto přečinu vyloučilo z mužstva, byl ještě v úvodním zápase Čechoslováků v Anchorage se Švédy ústřední postavou, když třemi góly zmínil celkem zbytečnou porážku 3:5 se Skandinávci.

Ztroskotali i na Američanech

Po úvodní ztrátě obou bodů s juniory Tre Kronor, vyhrálo sice čs. mužstvo nad slabými soupeři Nory 7:1 a nad NSR 11:1, pak však ve čtvrtém utkání turnaje světového šampionátu podlehl nečekaně reprezentantům Spojených států 1:5. Stejně jako už v zápase se Švédy, měli i v utkání s USA mladí čs. hokejisté převahu, vypracovali si několik gólových šancí, ale jejich střelba byla přímo katastrofální. Soupeř pozorně a někdy až tvrdě bránil a několika brejky rozhodl jasně zápas ve svůj prospěch. Když střetnutí s Američany skončilo, nikdo v hledišti by nevsadil jediný cent na to, že Čechoslováci mohou ještě získat bronzovou medaili.

Zlepšený výkon v utkání s Kanadany

V zápase s reprezentanty javorového listu mladí čs. hokejisté dvakrát (góly Holíka) vedli (1:0 a 2:1), 32 sekund před koncem střetnutí však Kanadáné při přesilovce čtyři na tři (předtím došlo na kluzišti k velkým šarvátkám) Simettem vyrovnali na 2:2. Zápas byl velmi dobré úrovně, škoda však jen, že i tentokrát střelba byla slabinou čs. týmu, který nastřelil tři tyčky a zasluhoval nad obhájci světového prvenství vyhrát.

Gól do prázdné sovětské branky

To, co nikdo z novinářů, rozhlasových a televizních komentátorů akreditovaných na světovém šampionátu juniorů nepovažoval za možné, se stalo skutečností: čs. reprezentační mužstvo pod dirigentskou taktovkou obou trenérů Wimmera a Bergera po nadšeném a bojovném výkonu, podloženém nejen taktikou a velkým přehledem, ale i dobrou střelbou (!), zvítězilo jako jediné nad pozdějšími novopečenými mistry světa juniory SSSR 5:3, po třetinách 1:1, 1:1, 3:1. Zápas byl napínavý do posledního hvizdu amerického rozhodčího Pietrowského. Čs. junioři sice vedli v 47. minutě už 4:2, Sověti však sedm minut před koncem utkání snížili na 3:4 a v poslední minutě odvolali brankáře a se šesti hráči v poli se snažili o vyrovnání. Obránce Tichý (který byl po skončení mistrovství světa zařazen do all-stars-teamu) však jim dal tři sekundy před koncem do prázdné branky pátý gól.

Triumf nad Finy

Po nečekaném vítězství nas Sověty měli mladí Čechoslováci ještě šanci na bronzovou medaili, jen však za předpokladu, že Kanada v posledním utkání mistrovství světa prohraje se SSSR, zatímco čs. mužstvo porazí Finy alespoň o tři góly. Úkol nesnadný, tentokrát však obě alternativy vyšly: jak sovětská hokejista, tak i Čechoslováci zvítězili shodně 7:2, a to znamenalo pro Československo třetí místo světového mistrovství. Vědomi si však dobře situace, čs. junioři hráli v úvodní třetině zápasu s Finy nervózně a do šatny po prvních dvaceti minutách odcházeli za remízy 1:1. Zápas však rozhodli hned v nástupu do prostřední třetiny, kdy v rozpětí pouhých 4 minut zvýšili stav z 1:1 na 4:1. Uklidnili se, aby pak v závěrečné třetině mužstvo Suomi takticky i kondičně přehráli a více než zasloužené získali přece jen ještě medaili.

Konečné pořadí

	skóre	bodů
1. SSSR	51:15	12
2. Švédsko	39:14	12
3. Československo	36:19	9
4. Kanada	31:23	9
5. USA	41:25	7
6. Finsko	29:37	5
7. Norsko	14:56	2
sestupuje:		
8. NSR	13:66	0

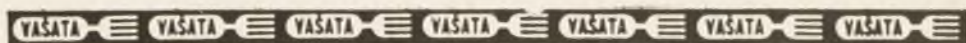
Na „Ceně Izvestij“ Československo až třetí

Trenéři čs. národního mužstva dr. P. Wohl se Stanislavem Neveslým zastávají zřejmě názor, že není důležité, jakých výsledků jejich svěřenci během sezóny dosáhnou, podstatné však je, aby byli v nejlepší formě na dubnovém mistrovství světa ve Stockholmu. A jen tak se mohlo stát, že na tradiční, už 22. turnaj „Ceny Izvestij“ vyslali do Moskvy celou řadu nováčků, mladých hokejistů, kteří nemají ještě příliš velké mezinárodní zkušenosti. Po remíze 4:4 s Finy v moskevských Lužnících (předtím čs. mužstvo vyhrálo ve Finsku dva zápasy, shodně vždy 6:3), prohráli Čechoslováci se Švédy 0:2, porazili průměrné mužstvo Kanady 4:2, aby moskevský turnaj zakončili debaklem se Sověty 1:6 a obsadili až třetí místo. V utkání se sovětskými hokejisty čs. mužstvo (prakticky druhá čs. garnitura) vedlo až do 4. minuty prostřední třetiny 1:0, a po čtyřiceti minutách prohrávalo pouze 1:2. V závěru zápasu však už mladíci čs. týmu nestačili kondičně a prohráli ještě vysoko.

Konečné pořadí „Ceny Izvestij“: 1. SSSR — 8 bodů, skóre 21 4; 2. Švédsko — 6 b.; 3. Československo — 3 b.; 4. Kanada — 2 b.; 5. Finsko — 1 bod, skóre 10:20.

Profesionalismus i v čs. hokeji

Přibližně pět měsíců po té, kdy předsednictvo ÚV ČSTV v Praze rozhodlo, že poprvé v historii čs. fotbalu budou hráči odměňováni „podle míry talentu, výsledku mateřského klubu i podílu na reprezentaci Československa“, byly stejné „statutární smlouvy s tělovýchovnými jednotami“ od 1. ledna 1989 uzavřeny i s čs. prvoligovými hokejisty. I ti jsou nyní rozděleni do tří kategorií. Do té nejvyšší (ve které mohou hráči dostat 5000-7000 Kčs měsíčně) patří hokejisté čs. národního mužstva a ústřední hráči předních prvoligových týmů; do II. kategorie ligoví hokejisté, kteří jsou na soupisce alespoň 4 roky (ti si mohou vydělat měsíčně 3500-5000 Kčs); do III. kategorie pak všichni další prvoligoví hráči (s měsíčním platem 2500-4000 Kčs). Pochopitelně všichni mají navíc nárok na různé přemie. V Československu nechtějí tyto změny označit pravým jménem, mluví se o smluvním závazku, ale je to profesionalismus. Méně sice placený, než v západoevropských zemích, ale za to v Československu si jak fotbalisté, tak i hokejisté i nadále udržují pracovní poměr k patronátnímu podniku, aby dostávali rodinné přídatky, měli nárok na lázeňskou a rekreační péči, atd.

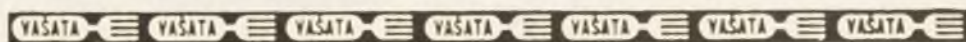
DOBŘE VAŘÍ—DOBŘE SLOUŽÍ

VAŠATA

VZORNÁ ČESKOSLOVENSKÁ RESTAURACE

339 EAST 75th STREET, NEW YORK, N. Y. 10021

TEL.: 988 - 7166 a 650 - 1686

Triumf v „Poháru tenisové federace“

Ačkoli v r. 1988 nevyhráli představitelé čs. tenisové školy po dlouhých letech ani jeden z grandslamových turnajů, můžeme mít přesto radost ze dvou velkých mezinárodních úspěchů. Po Miloslavu Mečířovi, který se stal v Soulu olympijským přeborníkem, zasloužila se o to čs. děvčata, která druhou prosincovou neděli zvítězila v Melbourne v soutěži Poháru tenisové federace, který je neoficiálním mistrovstvím světa reprezentačních družstev žen. A i když v melbournských bojích chybělo několik hvězd světového tenisu, triumf čs. týmu je velmi cenný a zcela zasloužený. Vždyť Helena Suková a spol. dokázaly ve finále porazit přemožitelky obhájkyň prvenství západních Němek, tenistky Sovětského svazu 2:1, po výkonu, který je slibný do budoucnosti. Jak mladá, 17letá Radka Zrubáková, tak i zkušená Helena Suková vyhrály nad oběma nejlepšími hráčkami sovětského družstva: Larisou Savčenkovou a Natálií Zverevovou ve dvou setech a už po těchto dvou dvouhrách jim patřilo prvenství (r. 1988) v Poháru tenisové federace. Československo vedlo nad Sověty 2:0 a tak zbývajících čtyřhra byla už jen formální záležitost. Dostaly v ní šanci obě mladé tenistky: Jana Pospíšilová s Janou Novotnou, které sice nakonec prohrály se sovětskou dvojicí Zverevovou — Savčenkou 6:7 a 5:7, stalo se tak však až po velkém boji. Třeba ještě dodat, že čs. tenistky vyhrály toto neoficiální mistrovství už popáté, — poprvé v r. 1975 ve francouzském Aix-En-Provence, v čele s Martinou Navrátilovou.

I „Hopmanova trofej“ do Československa

Lepší vstup do roku 1989 si už příznivci čs. tenisu přát nemohli! No Nový rok vyvrcholila v australském Perthu tenisová soutěž smíšených reprezentačních družstev, ve které se prosadila čs. dvojice: Helena Suková — Miloslav Mečíř, když ve finále porazila australský pár Hana Mandlíková — Pat Cash (který v semifinále vyřadil západoněmecké reprezentanty Steffi Grafovou s Patrickem Kühnem 2:1) 2:0 a získala tak Hopmanův pohár. Rozhodnutí o prvenství Československa padlo už po dvou zápasech, ve kterých Helena Suková zdolala Hanu Mandlíkovou 6:4 a 6:3 a spolu s Miloslavem Mečířem vyhrála nad australským párem Mandlíková — Cash i smíšenou čtyřhru 6:2 a 6:4. — Přesně týden po té (8. ledna) stala se Helena Suková i vítězkou dámské dvouhry prvního tenisového turnaje r. 1989 v Brisbane, v jehož závěrečném utkání porazila Holanďanku Brendu Schultzeovou 7:6 a 7:6.

Mečíř čs. tenisovou jedničkou

Olympijský přeborník Miloslav Mečíř (Slovan Bratislava) byl předsednictvem Výboru tenisového svazu ÚV ČSTV vyhlášen za nejlepšího čs. tenistu r. 1988, před Tomášem Šmídem (Slavia Praha) a Milanem Šreiberem (RH Praha). Další oficiální pořadí: 4. Korda (Slavia Praha), 5. Čihák (Sparta Praha), 6. Nováček (SPS Pířerov), 7. Vajda (RH Praha), 8. Navrátil (SPS Pířerov), 9. Suk (RH Praha), 10. Střelba (DP Praha)

Jedničkou v čs. dámském tenisu zůstává Helena Suková (Sparta Praha), na druhou příčku se dostala Jana Novotná (SPS Pířerov), na třetí pak Radka Zrubáková (Slovan Bratislava). Další pořadí: 4. Langrová (SPS Pířerov), 5. Budařová (DP Praha), 6. Krajčovičová (Slovan Bratislava), 7. Pospíšilová, 8. Fukárková (obě SPS Pířerov), 9. Lásková (DP Praha), 10. Frimmelová (Slovan Bratislava).

Richard vystřídal Richarda

Prvoligové západoněmecké hokejové mužstvo ESV Kaufbeuren, které v posledních sezónách hrálo zásluhou několika čs. hráčů v

německé bundeslize významnou roli, jde tentokrát v této nejvyšší německé soutěži od porážky k porážce. Dlouho vedení klubu v čele se svým předsedou Seppem Pflügem k tomu jen přihlíželo, ve druhém listopadovém týdnu se však tohodlo k ráznému opatření: k 1. prosinci propustilo ze svých služeb trenéra (Pragosportovce) dr. Richarda Pergla, který ještě minulou sezónu slavil v Kaufbeurenu se svými svěřenci celou řadu úspěchů. Letos však mužstvo hraje špatně, a snad také proto, že z něho odešel do druholigového Norimberku Spartán Pavel Richter, který tvořil s Karlem Holým skutečně velmi dobře sehranou dvojici. Neúspěšného Richarda Pergla vystřídal nyní v Kaufbeurenu v roli trenéra jiný Richard: Richard Farda, který v roce 1974 opustil ve stejnou dobu s Václavem Nedomanským Československo a požádal tehdy ve Švýcarsku o právo azylu. Ihned po svém útěku hrál jako hokejový profesionál za mužstvo kanadské ligy WHA Toronto Torros a pak za Birmingham Bulls, aby se v roce 1977 vrátil opět a už nastálo do Švýcarska, kde naposledy trénoval amatérský tým EHC Seeven.

8. listopadu 1945 v Brně narozený Richard Farda, střední útočník, který naposledy — od roku 1965 až 1974 — hrál za ZKL Brno, absolvoval v Československu 408 ligových zápasů, ve kterých dal 177 gólů a byl 1966 s brněnskou Kometou mistrem republiky. 149krát oblékl Farda dres čs. národního mužstva, v jehož barvách nastřílel 49 branek. Hrál celkem na šesti světových šampionátech a i on měl v r. 1972 podíl na triumfu Československa na světovém šampionátu v Praze. Krátce předtím reprezentoval Československo i na ZOH v japonském Sapporu.

V bavorském Kaufbeurenu však nyní Richarda Fardu čeká velmi obtížná práce. Mužstvo ESV bylo — když ho přebíral od dr. Richarda Pergla — se sedmi body a vysoce pasivním skóre 47:88 na posledním, 10. místě bundesligy. Richard Farda má trenérskou licenci Švýcarského hokejového svazu, zda však bude jako trenér v Kaufbeurenu úspěšný, těžko říci. Funkcionáři ESV by se spokojili i s tím, kdyby mužstvo obsadilo v první fázi mistrovství NSR osmé místo a zachránilo se tak před sestupem. V týmu hraje i nadále Spartán Karel Holý a mladý emigrant Vaník.

Olympijský vítěz J. Pribilinec čs. sportovcem roku 1988

Jak se v olympijském roce nedalo ani jinak očekávat, v tradiční anketě nejlepších čs. sportovců roku se i tentokrát prosadili držitelé medailí. Podruhé v historii třicetiletého hodnocení sportovních výkonů dali novináři, rozhlasoví a televizní komentátoři na první místo (poprvé v r. 1986) olympijského vítěze Jozefa Pribilinece z Dukly Banská Bystrica, který v Soulu vyhrál chůzu na 20 km. Tento 6. července 1960 v Kremnici narozený mistr Evropy z r. 1986, ženatý, otec dvou dětí Silvie a Michaely, získal v r. 1988 (podruhé) i zlatou medaili za prvenství na halových přeborech starého kontinentu.

2. Miloslav Mečíř, tenista — olympijský vítěz
3. Miroslav Varga; sportovní střelec — na OH v Soulu vyhrál soutěž ve střelbě z libovolné malorážky vleže
4. Jan Železný; lehký atlet — v Soulu druhý v hodu oštěpem
5. Pavel Ploc; lyžařský skokan — v Calgary získal stříbrnou medaili za druhé místo ve skocích na středním můstku
6. Jan a Jindřich Pospíšilové — v Ludwigshafenu získali jubilejní, dvacátý titul mistrů světa v kolové
7. Miloslav Bednář; střelec — v Soulu druhý v soutěži střelby na baterie
8. Karel Camrda; ve švýcarském Hegen-dorfu se stal mistrem světa v cyklokrosu
9. Helena Suková — Jana Novotná; v tenisové soutěži čtyřher žen obsadily v Soulu druhé místo
10. Jozef Lohyňa; bronzová medaile za třetí místo v olympijské soutěži zápasníků ve volném stylu.

*

V anketě „nejlepšího čs. družstva r. 1988“ získala podle očekávání prvenství štafeta v běhu na lyžích: Radim Nyč, Václav Korunka, Pavel Benc a Ladislav Švanda, která skončila na ZOH v Calgary senzačně třetí.

Ve zkratce

Po 5. kole tzv. nadstavbové části 1. čs. hokejové ligy (celkově po 27. kole) vede suverénně soutěž pardubická Tesla, která má 42 body, devítibodový náskok před jihlavskou Duklou. Třetí je nečekaně Škoda Plzeň. V beznadějně situaci je bratislavský Slovan, který je s devíti body poslední, 13 bodů za předposledním mužstvem tabulky TJ Gottwaldov. — Martina Navrátilová vyhrála v neděli 15. ledna mezinárodní přebory australského Nového Jižního Walesu.

K. Drážďanský